

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

Географічний факультет

Кафедра географії та менеджменту туризму

**Розвиток туризму й рекреації в країнах Північної Європи та пропозиції
для українських туристів**

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконав:

студент VI курсу 620 групи

Романов Дмитро Володимирович

Керівник:

кандидат географічних наук,

доцент Аніпко Н.П.

До захисту допущено

на засіданні кафедри

протокол № _____ від _____ 2023 р.

Зав. кафедрою _____ д. з. н. Король О.Д.

АНОТАЦІЯ

Романов Д.В. Розвиток туризму й рекреації в країнах Північної Європи та пропозиції для українських туристів. – Кваліфікаційна (магістерська) робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти спеціальності 242 «Туризм» освітньо-професійної програми «Туризмознавство». – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2023.

Розглянуто теоретичні основи туризму, зокрема охарактеризовано в загальному, а також описано сутність і поняття туризму; визначено класифікацію видів туризму й розглянуто поняття туристично-рекреаційного потенціалу.

Проведено аналіз туристично-краєзнавчого та ресурсного потенціалу країн Північної Європи, зокрема Королівств Данії, Швеції, Норвегії, а також Республіки Фінляндії та Ісландії.

Запропоновано тури українських туристичних операторів до країн Північної Європи, надано характеристику діяльності ТО України, проаналізовано їхні туристичні продукти (автобусні та авіа-тури).

Досліджено досвід в туристичній галузі країн Північної Європи для України, охарактеризовано переваги туристичного ринку, зростання туристичної галузі та наведено статистичні дані в сфері туризму та рекреації.

Ключові слова: туристично-рекреаційний потенціал, туристичний оператор, рекреація, турист, розвиток туристичної галузі, туризм, Північна Європа.

ABSTRACT

Romanov D.V. Development of tourism and recreation in Northern European countries and offers for Ukrainian tourists. - Qualification (master's) work for obtaining the educational and qualification level of higher education, specialty 242 "Tourism" of the educational and professional program "Tourism". – Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2023.

The theoretical foundations of tourism are considered, in particular, they are characterized in general, and the essence and concepts of tourism are also described;

the classification of types of tourism is determined and the concept of tourist and recreational potential is considered.

An analysis of the tourism, local history and resource potential of the countries of Northern Europe, in particular the Kingdoms of Denmark, Sweden, Norway, as well as the Republic of Finland and Iceland, was carried out.

Tours of Ukrainian tourist operators to the countries of Northern Europe are offered, a description of the activities of the maintenance service of Ukraine is given, and their tourist products (bus and air tours) are analyzed.

The experience in the tourism industry of Northern European countries for Ukraine is studied, the advantages of the tourism market, the growth of the tourism industry are characterized, and statistical data in the field of tourism and recreation are given.

Keywords: tourist and recreational potential, tourist operator, recreation, tourist, development of the tourism industry, tourism, Northern Europe.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Романов Д.В.
(підпис)

Зміст

АНОТАЦІЯ	2
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1	8
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТУРИЗМУ	8
1.1. Загальна характеристика, сутність та поняття туризму	8
1.2. Класифікація видів туризму.....	11
1.3. Туристично-рекреаційний потенціал	13
РОЗДІЛ 2	18
ТУРИСТИЧНОКРАЄЗНАВЧИЙ ТА РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КРАЇН ПІВНІЧНОЇ ЄВРОПИ.....	18
2.1. Королівство Данія	18
2.2. Королівство Швеція.....	23
2.3. Королівство Норвегія.....	28
2.4. Фінляндська Республіка	33
2.5. Ісландія.....	37
РОЗДІЛ 3	41
ПРОПОЗИЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ТУРИСТИЧНИХ ОПЕРАТОРІВ ДО КРАЇН ПІВНІЧНОЇ ЄВРОПИ.....	41
3.1. Характеристика діяльності туристичних операторів України	41
3.2. Характеристика та аналіз туристичних продуктів туроператорів до країн Північної Європи.....	43
3.3. Туристичні пропозиції туроператора «Adriatic-Travel» до країн Північної Європи	48
3.4. Туристичні пропозиції туроператора «Accordtour» до країн Північної Європи	50
3.5. Туристичні пропозиції туроператора «Феєрія Мандрів» до країн Північної Європи	53
3.6. Загальні пропозиції авіа-турів туроператорів до країн Північної Європи	55
РОЗДІЛ 4	62
ДОСВІД КРАЇН ПІВНІЧНОЇ ЄВРОПИ В ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ ДЛЯ УКРАЇНИ	62
4.1. Загальна характеристика переваг туристичного ринку країн Північної Європи	62

4.2. Ріст туризму в країнах Північної Європи.....	63
4.3 Розвиток туристичної галузі в Королівстві Норвегія.....	64
4.4. Розвиток туристичної галузі в Королівстві Данія	67
4.5. Розвиток туристичної галузі в Королівстві Швеція	71
4.6. Розвиток туристичної галузі в Фінляндській республіці.....	75
4.7. Розвиток туристичної галузі в Ісландії.....	81
4.8. Статистичні дані туристичної галузі країн Північної Європи	85
ВИСНОВКИ.....	87
Список використаних джерел	89
ДОДАТКИ.....	93

ВСТУП

Актуальність теми. Країни Північної Європи є регіоном світу з високим рівнем розвитку туризму. Завдяки перевагам у вигляді розвинутої інфраструктури туризму, потужному рекреаційному та природньому потенціалу, країни щорічно приваблюють велику кількість туристів.

Природа та історія – це головні фактори причини попиту Данії, Швеції, Норвегії, Фінляндії та Ісландії для туристів. Ландшафти, пейзажі не залишають туристів байдужими та змушують повертатись у суворий клімат півночі знову і знову. Якщо в Данії переважають здебільшого історичні пам'ятки, завдяки відомому історичному минулому, головним центром яких є столиця королівства – Копенгаген, то туристична галузь Швеції розвивається за рахунок використання природних ресурсів. Ця країна пропонує різноманітні можливості для відпочинку, включаючи літні курорти на узбережжі морів та озер, а також гірські курорти для лижників. Останнім часом подорожі норвезькими фіордами стали популярним трендом в європейському туризмі. Норвезькі фіорди представляють собою глибокі затоки Атлантичного океану, що врізаються в суходіл між стрімкими скелями та високими горами з льодовиками на їхніх вершинах, а також вражають водоспадами.

Досвід свідчить, що будь-які рекреаційні та туристичні ресурси світу є конкурентнішими на туристичному ринку у випадку їхнього всебічного розвитку та підтримці з боку держави.

Дослідження розвитку туризму країн Північної Європи зустрічаються не часто, в порівнянні з іншими туристичними напрямками. Здебільшого саме аналізи та звіти туристичних операторів є основними джерелами інформації для українських туристів.

Метою магістерської роботи було розглянути розвиток туризму в країнах Північної Європи, зокрема Данії, Швеції, Норвегії, Фінляндії та Ісландії.

Для досягнення поставленої мети необхідно визначити наступні **завдання**:

- 1) Розглянути сутність туризму та рекреаційно-туристичний потенціал.

- 2) Розглянути розвиток туризму в країнах Північної Європи (Данії, Швеції, Норвегії, Фінляндії та Ісландії).
- 3) Охарактеризувати основні туристичні ресурси Данії, Швеції, Норвегії Фінляндії та Ісландії.
- 4) Дослідити діяльність туристичних операторів України.
- 5) Проаналізувати туристичні пропозиції ТО у країни Північної Європи.
- 6) Дослідити досвід країн Північної Європи в галузі туризму для України.

Об'єкт магістерської роботи – розвиток туризму в Данії, Швеції, Норвегії, Фінляндії та Ісландії.

Предмет магістерської роботи – пропозиції українських туристичних операторів у напрямку Північної Європи (Данії, Швеції, Норвегії, Фінляндії та Ісландії).

Структура магістерської роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновку, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТУРИЗМУ

1.1. Загальна характеристика, сутність та поняття туризму

Туризм визначається як тимчасовий виїзд особи з постійного місця проживання із оздоровчою, пізнавальною, професійно-діловою чи іншою метою без здійснення оплачуваної діяльності в місці перебування. Турист — це особа, яка здійснює подорож в межах України або в іншу країну з метою перебування від 24 годин до одного року, при відсутності будь-якої оплачуваної діяльності і з обов'язком покинути країну або місце перебування у визначений термін.

Залежно від спрямованості та характеру туристичних потоків туризм поділяється на дві великі категорії: внутрішній (національний) та іноземний. Внутрішній туризм зазвичай обслуговує громадян своєї країни, в той час як завдання іноземного туризму полягає у прийомі іноземних туристів, здійсненні подорожей та обмінів на підставі міжнародних договорів та врахування чинних міжнародних стандартів. Внутрішній та іноземний туризм взаємодіють і взаємопов'язані, спільно використовуючи рекреаційні ресурси та матеріально-технічну базу. Проте вони відрізняються за певними особливостями, пов'язаними переважно з культурними звичаями та традиціями кожного народу.

Згідно з організаційним аспектом, туризм можна класифікувати таким чином:

- організований (плановий) туризм - це поїздки за маршрутами, які організовані туристичними фірмами або клубами, здебільшого при попередньому зазначенні умов оплати.

- неорганізований (самодіяльний) туризм - це спонтанні поїздки, що, як правило, організовані самими туристами без посередництва турфірм, клубів, секцій і т. д. У цьому випадку оплата послуг визначається відповідно до користування ними.

Щодо кількості учасників, організація туризму розглядається за двома критеріями:

- груповий (колективний) туризм - це форма подорожі, де люди об'єднуються для спільної поїздки за певним маршрутом або для отримання програмного обслуговування з метою задоволення колективного інтересу до відвідуваного об'єкта. Групові тури часто є більш доступними через застосування групових знижок;

- індивідуальний туризм - це форма туристичної діяльності, де людина складає і реалізує власний план і програму подорожі, зазвичай за вищі ціни, оскільки вона не користується груповими знижками.

Також подорожі можуть бути класифіковані за строком перебування на тривалі, короткострокові та тури вихідного дня.

За ознакою сезонності можна виділити:

- активний туристичний сезон поділяється на два основні періоди: який включає літні (з кінця травня до середини вересня) і зимові періоди (з середини грудня до кінця лютого), характеризується значним потоком туристів;

- міжсезоння (напів-сезон) - менший потік туристів, що відзначається осіннім і весняним періодами;

- не сезон ("мертвий сезон") - період, коли туристів приїжджає дуже мало або взагалі немає, що призводить до нерентабельності роботи турфірм. Явно виражений несезон характерний для односезонних районів, які відвідуються туристами лише у певну пору року [1].

Таблиця 1.1

Класифікації туризму за І. В. Зоріним та В. О. Квартальновим

Основні класифікації	Категорії туризму
Суб'єкт діяльності	- Індивідуальний; - груповий; - сімейний
Регіон відпочинку	- Національний; - міжнародний
Ринок	- Внутрішній; - іноземний
Спосіб організації	- Самодіяльний; - організований
Ціль	- Релаксаційний (відпочинок); - реабілітаційний (санаторний); - рекреаційний
Вік	- Дитячий; - молодіжний; - середній; - "третій"
Транспорт	- Автомобільний; - автобусний; - водний;

1.2. Класифікація видів туризму

Орієнтуючись на мету туризму, можна виділити різні його форми, включаючи:

Екскурсійний туризм – це подорожі з пізнавальною метою. Цей вид туризму є найпоширенішим і здійснюється численними вітчизняними туристичними компаніями. Велике бажання громадян України долучитися до вивчення історичних, культурних, природничих та інших пам'яток у різних регіонах України та за кордоном влаштовується за допомогою різноманітних туристичних пропозицій від туристичних підприємств та організацій;

Рекреаційний туризм, що передбачає подорожі з метою відпочинку, оздоровлення й лікування, користується популярністю не лише в Україні, але й у всьому світі;

Діловий туризм охоплює обслуговування клієнтів під час виконання ними професійних обов'язків як в місці проживання, так в інших регіонах. Це дозволяє більш якісно та ефективно організувати діяльність або подорож з меншими витратами. До сфери ділового туризму входить організація різних заходів, таких як конференції, семінари, симпозіуми, і вимагає наявності спеціально обладнаних залів, засобів зв'язку та переговорних приміщень;

Етнічний туризм передбачає поїздки з метою відвідування родини та близьких, включаючи виїзди в віддалені регіони або інші країни. Туристичні організації надають допомогу в оформленні документів, проїзних квитків, закордонних паспортів та візових формальностей;

Спортивний туризм включає поїздки для участі в спортивних подіях та підтримці улюблених команд. Організатори спортивних заходів, керівники команд і вболівальницькі об'єднання звертаються до туристичних фірм для отримання необхідних послуг;

Релігійний туризм включає подорожі для виконання релігійних обрядів, місій та відвідування святих місць. Зазвичай туристичні фірми пропонують традиційні маршрути для релігійних подорожей;

Пригодницький туризм пов'язаний із фізичними викликами та навіть небезпекою для життя. Він може бути організованим і безпечним за допомогою спеціальної підготовки та засобів безпеки. Однак деякі подорожі пригодницького туризму можуть включати непередбачені пригоди. Здебільшого, це стосується мисливського туризму, сплавів гірськими річками, подорожей у незаселені та закинуті місця та ін.

Сільський, зелений туризм – це переміщення туристів на певний час в сільські райони з метою відпочинку та ознайомлення з місцевим способом життя, культурою і традиціями. Ця форма туризму часто використовується сім'ями з дітьми та міською молоддю для виїзду на природу під час вихідних або короткострокових відпусток.

За метою можна виділити такі види туризму: *навчальний, екстремальний, розважальний, агротуризм* та багато інших.

За територіальними ознаками можна виділяють такі основні види туризму: *приміський, внутрішньо-регіональний, внутрішньодержавний та міжнародний туризм.*

Приміський туризм означає виїзди за місто під час відпусток або вихідних. Це можуть бути подорожі на природу, відвідування приміських баз відпочинку, пансіонатів, а також екскурсії до історичних та культурних місць, розташованих неподалік від міста та інше. За тривалістю подорожі цей вид туризму розділяється на одноденні виїзди (короткострокові подорожі), поїздки в околицях міста від 2 до 7 днів (середньострокові подорожі) та виїзди на термін понад 7 днів (довгострокові подорожі).

Внутрішньорегіональний туризм описує подорожі та виїзди в межах конкретного регіону, який може включати області або територіальні спільноти зі спільними культурно-історичними, природно-кліматичними, економічними або іншими особливостями. Для туристичних підприємств це означає глибоке розуміння туристичних можливостей та умов регіону, широкі можливості

використання транспортних маршрутів, доступні ціни на послуги та високий попит населення на подібні подорожі.

Внутрішній туризм – це тимчасовий виїзд громадян конкретної країни з їхнього постійного місця проживання в межах кордонів цієї країни для відпочинку, задоволення пізнавальних інтересів, занять спортом та інших туристичних цілей.

Міжнародний туризм включає поїздки з туристичною метою за межі країни постійного проживання. Існують дві форми міжнародного туризму - іноземний (в'їзний) і зарубіжний (виїзний). Іноземний туризм означає прибуття туриста в іншу країну, тоді як зарубіжний туризм передбачає виїзд туриста з країни його постійного проживання. Один і той самий турист може класифікуватися як в'їзний і виїзний одночасно, в залежності від країни, до якої його переміщення фіксується. Розрізняють країну походження туриста (країна, яку він залишає) і країну призначення (країну, куди він прибуває). В залежності від цього виділяють виїзний та в'їзний туризм [2].

1.3. Туристично-рекреаційний потенціал

Ми раніше визначили термін "турист", але давайте розглянемо тепер поняття "рекреант" відповідно до діючого законодавства України. Згідно з чинними нормами, рекреантом визнається "особа, яка відновлює свої розумові, духовні і фізичні сили в природно-заповідних територіях та об'єктах визначених відповідно до законодавства місць"[3].

Рекреація представляє собою широке відновлення сил людини (фізичних, інтелектуальних та емоційних) або діяльність, спрямовану на відновлення продуктивних сил людини.

Під рекреаційними ресурсами розуміються природні та антропогенні геосистеми, тіла та явища природи, які мають комфортні властивості і споживчу цінність для рекреаційної діяльності та можуть бути використані для відпочинку

та оздоровлення за певних умов та за допомогою наявних технологій та матеріальних ресурсів.

Туристичні ресурси охоплюють природні та штучно створені об'єкти, які мають комфортні властивості та придатні для формування туристичного продукту. Ця наявність туристичних ресурсів визначає можливість розвитку туристичного бізнесу в конкретному регіоні [2].

Очевидно, що рекреаційний потенціал означає сукупність рекреаційних ресурсів певної території на конкретну дату, які використовуються або можуть використовуватися для рекреації. Туристичний потенціал визначає приналежність потенціалу до сфери туризму, тоді як рекреаційний потенціал сприяє відновленню сил людини в процесі відпочинку.

Отже, термін "туристично-рекреаційний" виявляється найбільш повним, оскільки він охоплює рекреаційні заходи, спрямовані на задоволення потреб у відпочинку та туризмі. Однак враховуючи, що ці заходи також включають професійні та ділові цілі, термін "туристично-рекреаційний" надає більш широкий контекст. Розмір, структура, динаміка та збалансованість ресурсів є ключовими факторами для туризму та рекреаційного розвитку регіону.

Стосовно визначення *туристично-рекреаційного потенціалу*, це сукупність природних і антропогенних об'єктів, явищ, умов, можливостей і засобів на конкретній території, придатних для створення туристичного продукту та здійснення відповідних турів, екскурсій, програм [4].

Серед характеристик туристично-рекреаційної системи слід відзначити соціальну спрямованість, яка полягає в забезпеченні соціальної комфортності населення за допомогою задоволення туристично-рекреаційних потреб. Також важлива проблемна орієнтованість системи, що визначає необхідність раціонального використання потенціалу та його відповідність пріоритетам розвитку регіону і країни в цілому.

Для оцінки туристично-рекреаційного потенціалу необхідно визначити перелік показників, які характеризують його компоненти. Система обраних показників повинна вирішувати завдання щодо підвищення ефективності

використання потенціалу, планування подальшого розвитку туризму та рекреації, а також прийняття управлінських рішень з приводу доцільності подальшого використання території для туристично-рекреаційних цілей[3].

Оцінка туристичних ресурсів визначає ключові аспекти планування туристичної сфери на рівні країни та регіону та сприяє оптимізації організації територіальних туристично-рекреаційних комплексів. Абсолютна необхідність об'єктивної оцінки виникає у контексті залучення інвесторів для розвитку туризму. У сучасних умовах ринкової конкуренції, комплексна оцінка туристичних ресурсів становить основу для впровадження рентабельного механізму їх використання, застосування принципу платності за природокористування.

В останні роки виникають методології, в яких, крім традиційних оціночних факторів, враховується різноманітність ландшафтів та їх естетичний аспект, інтенсивність функціонування міжміських та приміських автобусних маршрутів, щільність та значущість архітектурних, археологічних та історичних об'єктів, присутність спортивних споруд, їх тип та пропускну здатність, а також існування та різноманітність туристичних маршрутів різних категорій.

Узагальнюючи відомі підходи, можна сказати, що оцінка туристичних ресурсів складається з кількох взаємопов'язаних етапів: Узагальнюючи відомі підходи, можна визначити, що процес оцінки туристичних ресурсів включає кілька пов'язаних між собою етапів:

1. На першому етапі здійснюється формальне визначення мети оцінювання, яка може включати попереднє дослідження, планування, розробку програм та моделей розвитку туризму, підвищення ефективності системи туристичного бізнесу, визначення інвестиційно привабливих регіонів для відпочинку, складання кадастру рекреаційних ресурсів і інші аспекти.
2. Другий етап передбачає чітке визначення об'єкта оцінки, який у географічних дослідженнях найчастіше є геосистемою. Це вимагає обґрунтування поділу території на окремі операційні територіальні

одиниці (ОТО) або розгляд адміністративно-територіальних одиниць як об'єкта оцінювання.

3. Третій етап включає визначення суб'єкта оцінки, які можуть бути регіонами, організаторами туристично-рекреаційної діяльності, видами туризму або певними категоріями туристів.
4. Четвертий етап передбачає визначення необхідних показників для оцінки об'єкта, що базується на меті оцінки і вимагає аналізу проблеми.
5. На п'ятому етапі проводиться збір інформації, необхідної для оцінки.
6. Шостий етап включає приведення показників оцінки до єдиної системи вимірювання за допомогою оціночних шкал, нормування та інших методів.
7. На сьомому етапі визначається спосіб «згортання» оціночних показників у часткові та (або) інтегральні показники з подальшим отриманням результатів оцінки.
8. Восьмий етап включає перевірку, а також за необхідності, корегування результатів оцінки.
9. На дев'ятому етапі проводиться інтерпретація отриманих результатів оцінки туристично-рекреаційного потенціалу.

Інфраструктурна складова.

Інфраструктурна складова рекреаційно-туристичної сфери (РТС) розглядається з трьох основних підходів: теоретико-економічного, структурного та функціонального. Загальною характеристикою є розуміння інфраструктури РТС як комплексу економічних дій, суб'єктів та об'єктів, які створюють умови для виробництва та реалізації рекреаційно-туристичних товарів і послуг. Однак, наразі, не існує єдиної концепції типології інфраструктури.

З огляду на різноманітність підходів до типології, можна провести класифікацію за такими ознаками:

- за сферами діяльності;
- за територіальним рівнем;
- за видами економічної діяльності;

- за середовищами простору;
- за ступенем інвестиційної привабливості;
- за етапом функціонування;
- за поліфункціональністю.

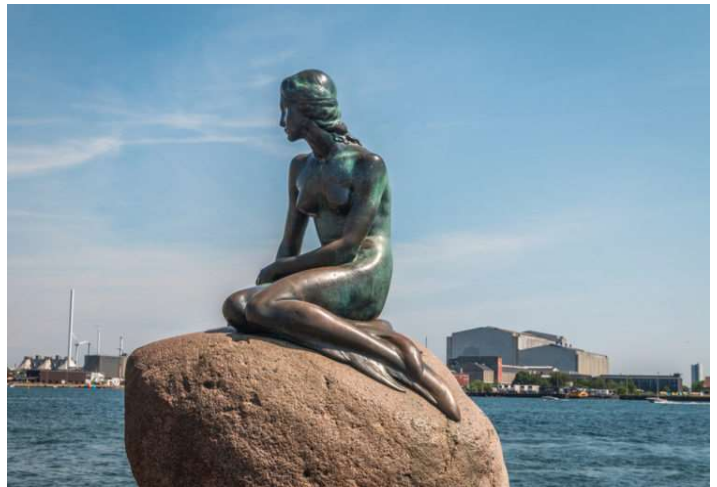
Інфраструктура РТС включає організаційні структури і нормативно-правові процедури, що забезпечують функціонування та взаємодію суб'єктів туристичної діяльності і регулюють рух матеріальних, фінансових і інформаційних потоків в межах системи та зовнішнього середовища (соціального і природного). Інфраструктура складається з трьох основних компонентів: інституційного, регулюючого та інформаційного. Інституційна частина охоплює загальні і спеціалізовані інституції, такі як транспортні засоби, готелі, банки і туристичні фірми [4].

РОЗДІЛ 2

ТУРИСТИЧНОКРАЄЗНАВЧИЙ ТА РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КРАЇН ПІВНІЧНОЇ ЄВРОПИ

2.1. Королівство Данія

«Для багатьох українців Данія має асоціацію з образом казкової країни, не тільки тому, що це найдревніше королівство світу подарувало людству великого казкаря Ганса Христіана Андерсена, а відомим символом країни стала казкова Русалонька, що зустрічає гостей на узбережжі данської столиці – Копенгагена. Вражає незвично-казкове поєднання монархії, демократії, ринкової економіки та реального соціалізму – того, що стало предметом національної гордості громадян цієї країни».

Статуя Русалонька – символ Данії

Сучасна Данія – це одна з найбагатших держав світу. Вона відома не тільки великим казкарем і меланхолійним принцом, але й такими невід’ємними складовими нашого часу, як гра Lego і Bluetooth (другий названий за прізвиськом одного з стародавніх данських королів). Держава, що володіла колись майже всією північною Європою, «кришталева імперія Півночі», і понині входить до числа найбільших держав світу, адже їй належить острів-гігант Гренландія площею більше 2 млн кв. км. В свою чергу Данське королівство розташувалось на 406 островах і має тільки незначну ділянку сухопутного кордону з Німеччиною [5].

Держава розташована на північному-заході Європи. Сухопутний кордон Данії простягається на південь до Німеччини на відстані 68 км. З південного заходу країну омивають води Північного моря, а зі сходу – Балтійського моря. Протоки Ересунн (Зунд), Скагеррак і Каттегат відокремлюють Данію від Норвегії і Швеції. Найкращий період для відвідування країни - з липня по

серпень, коли температура повітря становить приблизно +16-18°C, а опадів мало [6].

"Данія – країна, що манить романтиків. Місцеві пейзажі різноманітні, відображаючи всю особливість північноєвропейського регіону. Тут зустрічаються прибережні низовини, які періодично затоплюються морськими припливами, болота на південному узбережжі Ютландії, рівнини на заході Данії, піщані коси, крейдянні урвища, мальовничі скелі та суворі шхери на острові Борнхольм."

Рельєф Данії є рівнинним і піддається впливу льодовиків. Під час відступу льодовика утворилися пагорби, вкриті валунами, морени, піщані пляжі і коси. Ще одна особливість – безліч пагорбів, які також сформувало останнє заледеніння. Річки в Данії короткі через невелику територію країни. Гудено є найбільшою серед них. На рівнинах Ютландії і островах знаходяться багато проточних озер льодовикового походження. Більшість боліт вже осушено або знаходиться в процесі осушення для сільськогосподарських культур.

Клімат Данії – помірно-морський і м'який за рахунок впливу Гольфстріму. Варто відзначити сильні вітри, які часто дмуть з заходу – з боку Атлантики або, точніше, Північного моря. У країні помірно-м'які зими та ясна тепла погода влітку. Зимові дні короткі, холодні й менш підходять для подорожей по Данії; середньодобова температура повітря в січні становить 0 градусів °C [5].

Туризм та видатні архітектурні пам'ятки країни. Як і у багатьох інших країнах із багатою середньовічною історією, Данія є насиченою замками, а її міста фактично є музеями під відкритим небом. Країну обійшли страхіття останньої війни, оскільки вона залишилася поза зоною бойових дій і бомбардувань. Дивовижна краса данської природи, мінімальна кількість промислових комплексів роблять Данію однією з найпривабливіших країн у Європі. У Данії величезна кількість пляжів, які викликають вищу гордість у місцевих жителів. Однак, крім тінистих букових лісів, крейдових урвищ, фіордів і дюн, невеликих озер і хвилястих гірських хребтів, Данія славиться своїми

замками і містами. Практично в кожному палаці або замку облаштований музей, а їхня кількість в країні досягає 280.

Копенгаген - це столиця та найбільше місто Данії, розташоване на островах Зеландія, Слотсхольмен і Амагер у західній частині країни, з видом на протоку Ересунн. Місто є одним із найвродливіших в Європі і визначається географічно та культурно, є переплетенням Скандинавії та Європи. Копенгаген, ймовірно, є найдужчою серед скандинавських столиць, вражаючи своїм привабливим провінційним шармом, чарівною морською атмосферою та світовими пам'ятками. Це місце, де старі казки переплітаються з сучасністю, а теплий джаз зливається з холодною електронікою [7].

Місто Копенгаген

Столиця Данії – це найбільше місто у Скандинавії, з областю «Великого Копенгагена», де проживає майже 2 мільйони людей. Вона входить у п'ятірку найбільш відвідуваних столиць європейських країн. Кілька років тому данську столицю визнали найкращим містом для проживання на Землі. Цей престижний статус Копенгаген отримав після ретельного аналізу різноманітних міських показників. Експерти порівнювали не лише ціни на кухоль пива, але також архітектурні пам'ятки, зручність автобусних маршрутів, кількість ліжок у лікарнях на душу населення та багато інших аспектів. Це дослідження було проведено з ініціативи видання «Monocle», визнаного авторитету в сфері туризму [5].

Русалонька, яка є одним із символів Копенгагена, є бронзовою статуєю, що знаходиться на пристані Лангелініє. Вона відзначає героїню відомої казки Х. К. Андерсена. Створена скульптором Е. Еріксоном, ця скульптура була відкрита 23 серпня 1913 року та була подарунком данського пивовара Карла Якобсена для міста Копенгаген. Виготовлена з бронзи та граніту, вона втілена казкою

Андерсена про русалку, яка відмовляється від усього ради кохання до молодого принца. Русалонька щодня виходить на поверхню моря, сідає на скелю і з журбою дивиться на берег у сподіванні побачити свого любого [7].

У Копенгагені діє понад 60 музеїв, більшість з яких приймають відвідувачів з 11:00 до 16:00. У літній період майже всі музеї працюють щоденно і до пізнього вечора, а в інші місяці багато з них закриті в понеділок. У середу всі музеї столиці, так само як і в усій країні, доступні для відвідування безкоштовно. Серед найбільш оригінальних копенгагенських музеїв можна виділити Музей "Вірю - не вірю", Музей рекордів Гіннеса та визначений як найважливіший музей Копенгагена - "Гліптотека".

У серці Копенгагена виділяється замок Розенборг. В середині цього замку розташовані розкішні приміщення і зали, виконані в різних стилях, від Ренесансу до унікального місцевого відтінку данського пізнього класицизму - стилю Фредеріка VII [5].

Кронборг, можливо, найбільш відомий датський замок, завдяки твору "Гамлет" У. Шекспіра. Він внесений до списку об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО та знаходиться на мисі на Північній Зеландії між Ельсінором і шведським Хельсінгборгом. Масштабні укріплення з бастіонами та казематами служили для захисту данської території від ворогів і були королівською резиденцією до кінця 17 століття. У Кронборгу також можна знайти чудово оформлені зали з інтер'єрами в стилі ренесансу та бароко [7].

Серцем Копенгагена є протяжна торгова вулиця Стрегет, яка стала першою пішохідною зоною у світі. Вона об'єднує чотири вулиці, які з'єднують Ратушну і Оперну площі. Серед значущих пам'яток Копенгагена варто відзначити парк Тіволі, один з найкращих зоопарків Європи, та Датський Національний музей.

Острів Лоллан ідеально підходить для активного відпочинку, пропонуючи можливості для гри в гольф, риболовлі, водних видів спорту та велотуризму. Обрамлена затоками та вапняковими стрімчаками берегова лінія Лолланна, разом з прилеглими островами Фальстер, Сторстрем і Мін, надає чудові

можливості для спокійного відпочинку, практично у самому центрі Європи, всього лише кілька хвилин від всіх благ цивілізації.

Оденсе славиться як рідне місто відомого казкаря Г. Х. Андерсена, і його музей привертає відвідувачів. Крім того, у місті можна відвідати кафедральний собор святого Кнуда (XI століття) [6].

Оденсе, яке є столицею острова Фюн та третім за кількістю населення містом в Данії, належить до острова, що називають "садом Данії" через його доглянутість. Музей Андерсена, який входить до складу старого міста, представляє картини та образи, що існували в житті самого письменника. Тут ви зможете зустріти багато персонажів з його казок. У музеї розгортається історія сина простого башмачника з Оденсе, який став "головним танцем світу". Через його книги ми відкриваємо для себе цю чудову країну. Життя Андерсена віддзеркалює всю історію інтелігенції та богеми Данії XIX століття, і це також розповідається у музеї [5].

Данія - батьківщина «Lego». Данія є рідною країною винахідника конструктора "Lego". Кубик Lego був представлений у 1949 році, і у 1968 році в центрі країни було відкрито парк Леголенд, який розташований на північ від невеличкого містечка Біллунд на острові Ютландія. У цьому містечку до сьогодні функціонують фабрики, що виробляють пластикові іграшки цього бренду. Леголенд - це парк на площі 10 гектарів, спорудження якого складається з 42 мільйонів кубиків Lego. Однією з найвражаючих конструкцій є макет Копенгагенського порту, що складається з трьох мільйонів кубиків і включає у себе електронічно керовані моделі кораблів, поїздів і підйомних кранів. Парк працює для відвідувачів з квітня по вересень з 9:00 до 22:00 години [6].

2.2. Королівство Швеція

Швеція – це найбільша країна в Північній Європі, що розташована на Скандинавському півострові. Вона омивається водами Балтійського моря і межує з іншими скандинавськими країнами, такими як Норвегія і Фінляндія. Завдяки вражаючій природі та багатій історії, Швеція вважається однією з найбагатших країн у світі. Це країна, яка славиться безмежними лісами, величними озерами, численними островами уздовж Балтійського узбережжя і затишними містами.

Скандинавські гори, Швеція

Швеція володіє унікальною історією - від легендарних вікінгів до статусу однієї з найсильніших держав Європи. Клімат на більшій частині її території помірний завдяки впливу теплого Гольфстріму і рельєфу. Літа тут теплі, а зими прохолодні з невеликими морозами. На півдні середня температура зими близько 0 °С, тоді як на півночі клімат більш холодний - субарктичний з холодною зимою і прохолодним літом. Найкращий час для відвідування Швеції - період з травня по вересень, і хоча у міжсезоння може бути прохолодно і дощити, взимку країна надто стає чарівною, особливо в різдвяний період [8].

Швеція, завдяки вигідному географічному положенню, туристичним, рекреаційним та історико-культурним ресурсам, а також розвиненій туристичній інфраструктурі, є популярною серед туристів з усього світу. Завдяки північному розташуванню Швеції, влітку сонце сходить лише протягом короткого періоду (на північ від Північного полярного кола), дозволяючи більше часу для відпочинку на свіжому повітрі і пізньої активності. Узимку ж можна спостерігати за "північним сяйвом" біля міста Кіруна. Туристи в північній Швеції взимку можуть насолоджуватися поїздками в оленячих санях або санях з

собаками, катанням на лижах на курортах, а також беручи участь у різноманітних зимових заходах, таких як бігові лижні гонки та хокей [9].

Розвиток туризму і головні туристичні райони. Туризм у Швеції є достатньо розвиненим, і країна має різноманітні туристичні райони, області та природні ландшафти, які надають різноманітні можливості для відпочинку протягом року. На півночі, де тривають арктичні зими, гірськолижні курорти пропонують захоплюючі можливості для зимового відпочинку. Місцевості представлені тихими північними селищами, традиційними дерев'яними будиночками та природним узбережжям з чудовими пляжами. Швеція володіє безмежними незаселеними просторами в лісах, гірських масивах і національних парках, де можна насолоджуватися тишею і природною красою. Це ідеальне місце для тих, хто шукає відсутність людей на просторах. Шведські розважальні парки, атракціони та зоопарки роблять відпочинок відмінним варіантом для сімейного відпочинку. Курорт Оре пропонує великі можливості для активного спортивного відпочинку, з трасовим катанням і фан-парком для сноубордистів. Любителі гастрономії матимуть нагоду насолоджуватися відвідуванням ресторанів та кафе Швеції. Від суворої тундри Лапландії до зелених полів південної частини, від величезних озер до спокійних берегів Боснійської затоки - усе це приваблює туристів, роблячи Швецію захоплюючим напрямком подорожей [10].

Швеція славиться значною кількістю озер і густими лісами, що робить її ідеальним місцем для різноманітних відпочинкових можливостей, таких як риболовля, плавання на байдарках і каное, а також рафтинг влітку. Серед великих озер особливе місце займають Венерн і Веттерн [9].

Найбільше з озер, а саме Венерн, розташоване в західній частині центральної Швеції, ближче до кордону з Норвегією, поруч з містом Гетеборг. Другим за величиною є озеро Веттерн, яке розташоване трохи на південний захід від Венерну. Вода цього озера славиться своїми цілющими властивостями. Озеро Меларен, розташоване трошки на південний схід, є домом для старовинних

поселень з тисячолітньою історією, а також численних замків, палаців, чарівних містечок і майстерень [10].

Канал Гета від Стокгольма до Гетеборга створює можливості для подорожей влітку. Прогулянки пішки належать до популярних розваг в літній період у лісових районах, де можна насолоджуватися альпійськими краєвидами. Гірські пішохідні маршрути обмежені на півночі та на північному заході Швеції, де розташований гірський хребет завдовжки майже 1000 км і шириною від 50 до 200 км, що має кордон з Норвегією. На південь від гір у Швеції часто зустрічаються високі пагорби з гострими вершинами. Краєвидні вершини гір, такі як Кебнекайсе, найвища гора Швеції (2111 метрів), і Гальхепігген, найвища вершина Скандинавії (2469 метрів), роблять північ шведського хребта дико-альпійським регіоном, відомим як Лапландія. Лапландія включає область, відому світовими альпійськими регіонами, зокрема Національний парк Сарек, що називають "остання пустеля Європи" або "Аляска Європи", з площею близько 9400 км². Ця область приваблює велику кількість туристів, але вимагає відвідувачів мати певний досвід, оскільки вона в основному представлена бездоріжжям та великими пішими відстанями, і часто не має мобільного зв'язку. Крім того, популярною областю для гірського туризму є трекінговий маршрут Kungsleden завдовжки 400 км, який пролягає понад північну половину гірського хребта від Абіску на півночі до Немаван на південному заході країни. Цей маршрут підходить як для досвідчених туристів, так і для початківців, забезпечуючи гірські хатини для ночівлі та невеликі магазини вздовж маршруту. Важливі туристичні центри включають Стокгольм, Гетеборг, Мальме, Кіруну та Оре [9].

Особливо слід відзначити ринок туристичних послуг у столиці країни - місті Стокгольм.

Стокгольм, одне з найпрекрасніших міст світу, розташоване на 14 островах. Закваска будинків переплітається з зеленими оазисами, водойми та мостами. У самому центрі міста можна не лише плавати, а й рибалити. Тут розташовано понад 70 музеїв, з яких найбільш відомий - музей "Васа", де представлений чудовий королівський корабель "Васа" 17 століття.

Місто Стокгольм

"Васа" отримав визнання від ЮНЕСКО як найкращий музей Європи, а "Скансен" визнаний найдавнішим відкритим етнографічним музеєм у світі. Історичний музей, що включає Золоту Кімнату та Підземний зал із зберіганням понад 3000 старовинних об'єктів із золота та срібла [10].

Стокгольм, який є найбільш відвідуваним туристами містом країни, пропонує низку видатних архітектурних пам'яток, таких як Королівський палац, Збройна палата, Королівський монетний двір та Казначейство. Національний музей та художня галерея "Лільєвальс" представляють шедеври митців з усього світу, а церемонія щоденної зміни караулу привертає увагу туристів. Різні підрозділи королівської армії з усієї Швеції беруть участь у цій вражаючій події [11].

Гетеборг, друге за величиною місто, що розташоване на південно-західному узбережжі Швеції, славиться своєю космополітичною атмосферою та найбільшим у країні університетом. Тут розташований автомобільний концерн "Вольво", а історико-архітектурні пам'ятки, парк атракціонів "Лісеберг" та морський музей із живими рибами і рептиліями додають місту особливого шарму [10].

Гетеборг славиться своєю космополітичною атмосферою та найбільшим в країні університетом[8].

Мальме часто називають морським курортом, завдяки своїм чудовим піщаним пляжам, протяжність яких становить 30-40 кілометрів. Архітектурною визначальною рисою Мальме є 16-кілометровий двоярусний міст, що веде на мистецький острів Оресунд. Цей міст разом із підводним тунелем завдовжки 3,5 кілометра з'єднує Швецію та Данію, де туристи та мешканці Мальме часто відвідують Копенгаген для розваг [10].

Кіруна, найпівнічніше місто Швеції, знаходиться в шведській Лапландії. Знаменитий крижаний готель розташований за 17 км від міста та будується щороку із льоду річки Торне [8].

Оре є найбільшим і універсальним гірськолижним курортом у Скандинавії. Тут є різноманітні траси, які підходять як для початківців, так і для досвідчених лижників. Курорт пропонує нічне катання та багато розваг для відвідувачів будь-якого рівня підготовки. Оре включає три великі населені пункти - Оре Бю, Дювед, Бернен, розташовані на невеликій відстані один від одного та пов'язані автобусними рейсами. Курорт має понад 100 трас та 50 підйомників, а також добре розвинуту інфраструктуру для катання [10].

Шведська Лапландія, визнана королівством снігової королеви та одним із найкращих гірськолижних курортів у Скандинавії, має яскраве узбережжя, яке пропонує чудові краєвиди, сонячні береги та мальовничі рибальські селища. Гірські вершини надають романтичний характер цьому регіону, а ліси, що ростуть на берегах ріки, пропонують туристам пригоди та спокій. Це територія, що служить рідною землею для корінних жителів, народу саамі. Туристи можуть знайти тут пригоди, спокій і задоволення, поглибивши свою зв'язок із кришталево чистою природою Лапландії.

2.3. Королівство Норвегія

Норвегія, яка є однією з найбільш розвинених і процвітаючих країн у світі, займає більшу частину своєї території Скандинавськими горами. Несприятливе північне положення країни компенсується помірним океанічним кліматом, спричиненим течією Гольфстрім, яка проходить біля узбережжя [12].

Язик Троля

Омиваючись Баренцовим морем на північному-сході, Норвезьким морем - на заході, та Північним морем - на південному-заході, Норвегія приховує в собі природні багатства. Високі плоскогір'я, покриті льодовиками площею близько 5000 км², створюють вражаючі ландшафти. Західні схили розсіяні численними затоками-фіордами. Значна частина узбережжя розташована за полярним колом, але завдяки теплій Північно-Атлантичній течії прибережні води не замерзають. Велика кількість островів прикрашає цей регіон [13].

Природа - це головне багатство Норвегії. Тисячі бухт і фіордів прикрашають узбережжя, а гори, вкриті лісами та луками, надають країні неповторний характер. Чисті озера і річки створюють унікальні умови для риболовлі та водних видів спорту, а велика увага до охорони природи дозволяє відкрити одні з найнетронутіших областей Європи. Подорожі фіордами Норвегії стали останнім часом популярним видом туризму в Європі. Норвезькі фіорди - це глибокі затоки Атлантичного океану, які врізаються у суходіл серед стрімких скель і високих гір, де льодовики формували ці вражаючі пейзажі з давніх часів. [12].

Природні пам'ятки і туристична база. Туристична база цієї країни ґрунтується на гірських ландшафтах, фіордах та льодовиках, які надають можливість займатися зимовими видами спорту упродовж всього року. Цей регіон також служив місцем проведення Зимових Олімпійських ігор. Цікавими

атракціями є пам'ятники епохи вікінгів та неолітичні наскельні зображення у місті Альта. Наразі у списку ЮНЕСКО числяться чотири об'єкти: дерев'яна церква в Урнесі (XI ст.), Берген часів Ганзи, а також раніше згадані наскельні малюнки [13].

Берген, який часто називають "Норвегією в мініатюрі", є вважається найкращим місцем для подорожей фіордами. Він є столицею королівства тролів і приваблює туристів своєю мальовничістю та ландшафтами. У Бергені відвідувачі можуть насолоджуватись набережною, відвідувати давню фортецю Бергенхус - першу столицю Норвезького королівства, відвідати масток "Пагорб Тролів" та брати участь у фольклорних фестивалях. Особливо популярні Лофотенські острови, які входять до складу Норвегії і часто називають "Лофотенською стіною". Їх визначають високі гори, красиві бухти і дикі прибережні пейзажі. [12].

Неочікувано, але північна Норвегія є ідеальним місцем для пляжного відпочинку. Завдяки течії Гольфстрім прибережні води нагріваються до комфортних температур 18-21°C, що дозволяє насолоджуватися плаванням з травня до серпня. Більшість пляжів мають галькове покриття, і часто належать готелям. Узбережжя Норвегії вражає своєю чистотою та обладнане всіма необхідними зручностями. Деякі з найкращих пляжів, такі як "Суластранден", "Хеллест", "Вигдель" і "Годален", приваблюють своїми просторами та розгорнутою інфраструктурою. Також варто відвідати узбережжя селища Сельє на заході та пляж "Сьесанден" в курортному місті Мандал на південному узбережжі, який визнаний одним із найкращих пляжів у країні. [14].

Осло, яка є столицею Норвегії та розташована на її південному узбережжі, привертає увагу туристів своєю різноманітною культурною та природною спадщиною. Це місто славиться своїми численними музеями, такими як Музей кораблів вікінгів, музей Кон-Тікі, Музей Мунка, Фрам, Національний музей мистецтва, архітектури і дизайну. Також визначається наявністю прекрасних парків, таких як парк скульптур Вігелланда та ботанічний сад. Захоплююча архітектура міста включає в себе фортецю Акерсхус, церкву Гамле-Акерс-Кірке, резиденцію єпископа та міську ратушу [12].

Місто Осло

Столиця Норвегії, Осло, об'єднала в собі найкращі риси як мегаполісу, так і провінції. Це вражає сучасними торговими центрами, ресторанами із смачною кухнею, а також різноманітністю культурних пам'яток, таких як надзвичайна архітектура, музеї і галереї. У той же час, місто пропонує обширні можливості для відпочинку, які традиційно асоціюються з провінційним життям: місцеві пляжі та гірськолижні траси виявляються не гірше, ніж на спеціалізованих європейських курортах [14].

Осло, що є старовинним торговим містом вікінгів та основним туристичним центром, визначається історичними коріннями. Саги розповідають, що король вікінгів Харальд Хардравде заснував це місто. Подорож до Осло дарує можливість поєднати різні типи відпочинку. Відома вулиця Карла Юхана з'єднує дві ключові точки центру - величний вокзал і Королівський замок. Вона чітко поділяється на різні зони, і друга половина вулиці простягається від Національного театру та університету до замку. Королівська резиденція розташована в зеленому оазисі, де відбувається захоплююча зміна варти, що схожа на величезне театральне дійство. Незліченна кількість туристів збирається тут, а національний театр прикрашений скульптурною композицією, що нагадує

античну сцену, оточену квітами. Скульптури Вігеланна, виставлені в міському парку, зробили справжню революцію в прикрашенні міста. Його твори, які мають унікальний норвезький колорит, поєднують натуралізм, символіку та еротику, вражаючи своєю виразністю. Назви скульптур, такі як "Материнство", "Любов", "Розлука", "Боротьба", самі по собі говорять про глибину життєвої сили [13].

Трондгейм славиться своїми університетами і технологічним розвитком. Особливо привабливими є Сульсіден і Баккланде, де розташовані затишні кафе, антикварні магазини та бутіки норвезьких дизайнерів. Головною архітектурною перлиною є бароковий палац Стіфсгорден, що вважається найбільшим дерев'яним палацом у Скандинавії. Природа в долині Флом і навколо неї неймовірна. Тут розташований музей під відкритим небом, а також чудові піші і залізничні маршрути вздовж рукавів Согне-фьорда, що є другим за розміром в світі. Нарвік, знаходячись за Полярним колом, приваблює екстремальних спортсменів, Олесунн представляє стиль ар-деко, а Тромсе, відоме як "ворота в Арктику", враливе захоплюючими краєвидами, освітленням північного сонця та полярним сяйвом. Для любителів гірських лиж є відмінні курорти, такі як Хемседал, Хафель, Квітфель, Трюсіль, Холменколлен і Гейло.

Язык троля — це скелястий виступ на горі Ск'єтєдаль, що знаходиться біля міста Одда в Норвегії, височіє над озером Рінгедальсватн на висоті 700 метрів. За своєю формою він схожий на язик, і саме через це отримав таку назву. Мис Нордкап - одне з численних місць на Північній Норвегії, де можна спостерігати північне сяйво. Протягом трьох літніх місяців сонце ніколи не сходить, а під час полярної ночі в небі відбувається чарівне світло. Полярне сяйво, також відоме як аурора бореаліс, проявляється рухливими променями, дугами або "завісами", маючи різні відтінки від зеленувато-білого до темно-червоного. Спостереження за грою полярного сяйва в зимовому небі залишає враження надзвичайної краси. Це природне явище виникає внаслідок взаємодії заряджених часток з магнітосферою Землі, що викликає випромінювання атомів і молекул атмосферних газів. Теоретично полярне сяйво можна побачити по всій території

Норвегії, але найкраще це спостерігати за полярним колом у Північній Норвегії. Найбільша активність спостерігається з 6 вечора до 1 ночі, особливо в жовтні, лютому і березні [14].

2.4. Фінляндська Республіка

Фінляндія, яку часто називають «країною тисячі озер», пропонує більше, ніж просто безтурботні водні пейзажі. Розташована між великими лісами та арктичними просторами, ця скандинавська країна представляє собою гармонійне поєднання природної краси та сучасних інновацій.

Фінська Лапландія

Фінляндія — країна, розташована на півночі Європи, яка межує зі Швецією на заході, Норвегією на півночі, Росією на сході та Естонією на півдні через Фінську затоку. Загальна площа країни становить приблизно 338 000 квадратних кілометрів, що робить її восьмою за величиною країною в Європі. Рельєф характеризується численними озерами та великими лісовими масивами, а також багатьма островами та архіпелагами вздовж його великої берегової лінії [35].

Фінляндія має відносно низьку щільність населення, більшість населення зосереджена в південній частині країни, особливо навколо столиці Гельсінкі. Більшість суші вкрита лісами, а близько однієї десятої території країни вкрита водою, включаючи понад 188 000 озер. Ландшафт відзначений кількома великими озерами, такими як Саймаа, найбільше озеро у Фінляндії та четверте за величиною в Європі. У країні також є кілька гірських хребтів, у тому числі Національний парк Колі, який є домом для одного з найвідоміших ландшафтів Фінляндії. Клімат у Фінляндії, як правило, характеризується холодною зимою та м'яким літом, а зимові місяці приносять сніг і морозні температури. Завдяки своєму розташуванню поблизу полярного кола деякі частини Фінляндії відчувають феномен опівнічного сонця протягом літніх місяців і полярної ночі протягом зимових місяців.

Індустрія туризму у Фінляндії. Фінляндія є популярним туристичним напрямком, відомим своєю унікальною природною красою, захоплюючою культурою та активним відпочинком. Індустрія туризму у Фінляндії вносить важливий внесок в економіку країни, і в останні роки вона стабільно розвивається. Одним із головних приваблень для туристів є величезна дика природа Фінляндії, включаючи численні озера, ліси та національні парки. Відвідувачі можуть побачити північне сяйво, піти в гори або покататися на лижах, порибалити або насолодитися сауною біля будиночка на березі озера. Фінляндія також має багату культурну спадщину з численними музеями, художніми галереями та фестивалями, присвяченими традиційній фінській культурі та сучасному мистецтву [35].

Гельсінкі – столиця Фінляндії, також є популярним туристичним напрямком. Місто має яскраву культурну сцену з численними музеями, художніми галереями, театрами та музичними закладами.

Гельсінкі також може похвалитися багатьма архітектурними чудесами, включаючи знамениту церкву Темпеліаукіо, церкву, вбудовану в скелю, і модерністську Каплицю Тиші Кампі.

Місто Гельсінкі

Туристи також можуть відчувати фінські традиції та культуру через місцеву їжу та напої, включаючи копченого лосося, м'ясо північного оленя та варення з морошки. Фінляндія також відома своєю горілкою, пивом і визнаними винами. Останніми роками Фінляндія також стала популярним місцем для оздоровчого та екотуризму з акцентом на стійкість і природне лікування. Відвідувачі можуть насолодитися спа-процедурами, заняттями йогою та активним відпочинком на свіжому повітрі, як-от пошук лісових ягід і грибів. Загалом індустрія туризму

Фінляндії пропонує унікальне поєднання природи, культури та сучасних зручностей, що робить її ідеальним місцем для широкого кола мандрівників.

Туристичні пам'ятки Фінляндії. Лапландія – найпівнічніший регіон Фінляндії є популярним місцем для туристів, які хочуть відчувати унікальне арктичне середовище та активний відпочинок на природі, як-от катання на лижах, снігоходах і собачих упряжках. Лапландія також відома своїм селом Санта-Клауса та можливістю побачити північне сяйво [36].

Finnish Lakeland – озерний край Фінляндії, розташований у східній частині країни, є приголомшливим регіоном взаємопов'язаних озер і островів, що пропонує можливості для катання на човнах, риболовлі та піших прогулянок.

Фортеця Суоменлінна – цей об'єкт Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, розташований у Гельсінкі, є історичною морською фортецею, побудованою у 18 столітті. Відвідувачі можуть оглянути фортецю та дізнатися про її історію під час екскурсій та виставок.

Рованіємі – столиця Лапландії та офіційний дім Санта-Клауса, Рованіємі є популярним місцем для сімей і туристів, які хочуть відчувати традиційну фінську культуру та північну дику природу.

Замок Турку. Розташований у місті Турку, цей середньовічний замок є одним із найбільш добре збережених замків у Фінляндії та пропонує відвідувачам зазирнути в багату історію країни.

Аландські острови – архіпелаг із понад 6000 островів, розташований між Фінляндією та Швецією, Аландські острови пропонують унікальне поєднання фінської та шведської культури, а також приголомшливу природну красу.

Стежка архіпелагу – цей 250-кілометровий маршрут веде відвідувачів архіпелагом Турку та пропонує мальовничу поїздку на автомобілі або велосипеді через красиві ландшафти, традиційні села та історичні місця.

Національний парк Колі – розташований у східній Фінляндії, цей національний парк пропонує захоплюючі види на фінські озера та відомий своєю пересіченою місцевістю та унікальними скелями.

Саймаа – найбільше озеро у Фінляндії, Саймаа пропонує можливості для катання на човнах, риболовлі та відпочинку в мальовничій місцевості з численними островами та водними шляхами для дослідження [35].

2.5. Ісландія

Ісландія, відома як "Країна вогню та льоду", представляє собою унікальне злиття геотермальних див і північних пейзажів. Це країна, яка вражає різкими контрастами. Тут вогонь і лід існують поруч, а літнє північне сонце розсіює холодну зимову темряву. Ісландія – це острів, відокремлений океаном, де виникла багата культура ідеального поєднання любові людей до природи [38].

Пляж Рейнісф'яра

Ісландія – північна острівна країна, розташована в північній частині Атлантичного океану, між Гренландією на північному заході та Британськими островами на південному сході. Це приблизно 970 кілометрів на захід від материкової Європи. Відома своїми приголомшливими природними ландшафтами, включаючи вулкани, льодовики, гарячі джерела, водоспади та порізані берегові лінії. Ісландія займає площу близько 103 000 квадратних кілометрів (39 770 квадратних миль), що робить її другим за величиною островом у Європі (після Великої Британії).

Туризм та визначні пам'ятки країни. Ісландія відома своєю вулканічною активністю завдяки своєму розташуванню на Серединно-Атлантичному хребті, межі тектонічної плити. На острові близько 130 вулканічних гір, деякі з яких діючі. Найвідоміший вулкан - Ейяф'ятлайокутль, відомий своїм виверженням у 2010 році.

Ісландія є домом для численних льодовиків, які покривають приблизно 11% її території. Найбільший льодовик Ватнайокудль, розташований на південному сході, також є найбільшим льодовиком Європи за об'ємом.

Ісландія розташована на вершині геологічно активної гарячої точки, що призводить до геотермальної активності. Гарячі джерела, гейзери та грязьові котли можна знайти по всій країні. Геотермальна зона Гейзір і Блакитна лагуна є популярними геотермальними пам'ятками. Водоспади: Ісландія відома своїми величними водоспадами. Деякі відомі включають Gullfoss, Skógafoss, Seljalandsfoss і Dettifoss, який є найпотужнішим водоспадом у Європі.

Фіорди. Берегова лінія Ісландії характеризується численними фіордами, особливо в регіоні Вестфіордів. Ці глибокі вузькі затоки оточені крутими скелями, звідки відкривається приголомшливий мальовничий краєвид. У центральній частині Ісландії переважають незаселені та скельні нагір'я, які характеризуються пустелями, горами, лавовими полями та льодовиковими річками. Цей регіон здебільшого доступний лише в літні місяці.

Острови. Крім головного острова, Ісландія включає кілька менших островів, найбільшим з яких є Хеймаей, частина архіпелагу Вестманських островів. Ці острови пропонують унікальні природні пам'ятки та відомі колоніями птахів.

Унікальна географія Ісландії, сформована вулканічною та геотермальною активністю, пропонує відвідувачам дивовижне та різноманітне природне середовище, яке можна досліджувати та милуватися.

Вражаючі природні пам'ятки Ісландії, такі як північне сьйво, геотермальні курорти (наприклад, Блакитна лагуна), льодовикові ландшафти (наприклад, національний парк Ватнайокутль) та унікальні геологічні особливості, приваблюють туристів, які шукають пригод на природі та мальовничої краси. Нерівний рельєф і різноманітні природні особливості роблять Ісландію ідеальним місцем для пригодницького туризму. Такі види діяльності, як походи на льодовик, льодолазання, дослідження лавових печер, спостереження за китами та походи у високогір'я приваблюють любителів пригод.

Рейк'явік. Столиця Ісландії є жвавим центром, який пропонує поєднання культурних пам'яток, музеїв, художніх галерей і жвавого нічного життя. Кольорові будинки Рейк'явіка, знаменита церква Хатльгрімскірк'я та концертний зал Награ є популярними пам'ятками.

Місто Рейк'явік

Ісландська культура, історія та фольклор також відіграють важливу роль у залученні відвідувачів. Рейк'явік, столиця, пропонує музеї, художні галереї, музичні фестивалі та бурхливе нічне життя. Вивчення традиційної ісландської кухні, літератури та місцевих традицій також є популярним культурним досвідом. Ісландія приділяє особливу увагу практикам сталого туризму. Країна прагне збалансувати вигоди від туризму зі збереженням своєї природної та культурної спадщини. Докладаються зусиль, щоб мінімізувати вплив туристичної діяльності на навколишнє середовище та заохочувати відповідальну практику подорожей.

Туризм в Ісландії має сезонні закономірності. Літо, з червня по серпень, є піком туристичного сезону, коли світловий день довгий, а погодні умови більш сприятливі. Зимовий туризм, зокрема спостереження за північним сяйвом і зимові види спорту, також набув популярності. Щоб задовольнити зростаючий попит, Ісландія пережила розвиток покращеної інфраструктури, включаючи житло, транспортні мережі та туристичні об'єкти.

Проте країна продовжує зосереджуватися на збереженні балансу між розвитком інфраструктури та збереженням природних ландшафтів. Унікальні ландшафти Ісландії приваблюють кінематографістів з усього світу, і ця країна слугує фоном для різних фільмів і телешоу, таких як «Гра престолів». Це сприяло популяризації Ісландії як туристичного напрямку [39].

Найпопулярніші туристичні об'єкти. Золоте коло — це популярний туристичний маршрут, який включає три основні визначні пам'ятки: національний парк Тінгвеллір, де ви можете побачити точку зустрічі двох тектонічних плит, геотермальний район Гейзір із його виверженнями гейзерів і Гультфосс, чудовий водоспад.

Сел'яландсфос: цей знаменитий водоспад, розташований на південному узбережжі, відомий своєю унікальною особливістю, яка дозволяє відвідувачам гуляти за каскадною водою. Звідси відкривається захоплюючий краєвид, який особливо вражає протягом довгих літніх днів.

Національний парк Ватнайокудль: розташований на південному сході Ісландії, Національний парк Ватнайокудль є найбільшим національним парком у Європі. Тут є великий льодовик, вулканічні ландшафти, льодовикові річки та приголомшливі туристичні стежки, включаючи знаменитий водоспад Свартіфосс.

Міватн — вулканічне озеро, розташоване на півночі Ісландії. Цей район відомий своєю геотермальною активністю, геологічними утвореннями та птахами. Відвідувачі можуть досліджувати псевдократери в Скутустадірі, геотермальний район Хверір і вражаючі лавові утворення Діммуборгір.

Хвітсеркюр - це базальтова скеля, розташована на мілководді, її назва в перекладі з ісландської мови означає "біла сорочка". Тут оселяються глупиші та мартини, великі чубаті баклани фарбують скелю своїм послідом у білий колір, а морська ерозія створила унікальні отвори в камені. Також часто можна помітити тюленів, які насолоджуються захоплюючими видами [37].

РОЗДІЛ 3

ПРОПОЗИЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ТУРИСТИЧНИХ ОПЕРАТОРІВ ДО КРАЇН ПІВНІЧНОЇ ЄВРОПИ

3.1. Характеристика діяльності туристичних операторів України

На сучасному етапі розвитку туристичної галузі функціонують різні види підприємств, які займаються туристичною діяльністю. *Туроператорська діяльність* визначається як процес формування, просування та реалізації туристичного продукту, який здійснюється на основі ліцензії, видачі якої здійснюється юридичною особою або індивідуальним підприємцем [15].

У 2019 році послугами українських туристичних операторів і туристичних агентів скористалося 6,1 мільйона осіб, а загальний дохід туристичних компаній (юридичних осіб) і турагентів (фізичних осіб-підприємців) становив 32,6 мільярда гривень (без ПДВ), за даними Державної служби статистики (Держстат). У 2019 році в Україні було зареєстровано 1 867 тис. юридичних осіб, які здійснювали туристичну діяльність, та 2 797 фізичних осіб-підприємців-турагентів. Загальний дохід туроператорів становив 31,9 мільярда гривень, а фізичних осіб-турагентів - 751,4 мільйона гривень. Туроператори реалізували 2,93 мільйона путівок на суму 60 мільярдів гривень. З цього 2 мільйони путівок були реалізовані безпосередньо населенню, зокрема 1,85 мільйона українцям для подорожей за кордон, 189,4 тисяч - для внутрішніх поїздок та 51,69 тисяч - іноземцям для подорожей Україною. За даними Держстату, головною метою подорожей туристів, які скористалися послугами туроператорів у 2019 році, були відпочинок та дозвілля (4,96 мільйона туристів), службові поїздки та навчання (267,5 тисяч), лікування (56 тисяч), спеціалізований туризм (21,3 тисяч), інші цілі (7,1 тисяч) та спорт (3,9 тисяч). Турагенти в 2019 році продали 411,4 тисяч путівок на суму 9,7 мільярда гривень, з яких 359,6 тисяч були продані українцям для подорожей за кордон, 48,9 тисяч - для внутрішніх поїздок та 2,8 тисяч -

іноземцям. Зазначимо, що загальний дохід українських туроператорів у 2018 році склав 16,9 мільярда гривень, а їх послугами скористалося 3,3 мільйона осіб [16].

У 2020 році ринок турагентів і туроператорів в Україні зменшився на 60-70% через пандемію. Згідно з даними UNWTO, туристичний потік у цьому році впав на 72%, що привело галузь до рівня дев'яностих років. В Україні ситуацію дещо полегшив відкритий доступ до Туреччини та Єгипту. Однак, незважаючи на це, обсяг продажів впав на 60-70% за підсумками року. У Асоціації позитивно оцінюють перспективи розвитку галузі у 2021 році, оскільки країни поступово послаблюють вимоги до в'їзду, а процес вакцинації набуває все більшого масштабу.

Коронавірус значно вплинув на туристичну діяльність у контексті партнерських відносин, і тому дослідники додали питання щодо оцінки роботи туроператорів у період COVID-19 (якість дій, лояльність тощо). В огляді думок агентів представлено наступні результати:

Таблиця 3.1.

Робота туроператорів України в умовах пандемії COVID-19

Туроператор	Оцінка роботи компанії в умовах COVID-19
Pegas Touristik	4,01
TEZ Tour	3,99
Феєрія Мандрів	3,84
Kompas	3,83
Anex Tour	3,82
Join UP !	3,80
ALF	3,73
Coral Travel	3,60
Mouzenidis travel	3,40
TUI	3,05
TPG	2,31
Середнє значення	3,58

2020 рік увійде в історію як найважчий для туристичної індустрії протягом останніх 30 років. Турбізнес стикнувся з численними труднощами, такими як стрибкоподібний курс валют, обмеження на купівлю та продаж валюти, нестача доступних літаків і непорядки з нетерплячими пасажирами в аеропортах. Внаслідок цього обсяги туристичних операцій туроператорів впали від 40 до 99,9%. Найвідоміші компанії, такі як "Акорд-тур", "Експрес-Вояж", "Арістея", "Інкомартур 93", "Любосвіт", втратили свої позиції в рейтингу Turprofi.com.ua за підсумками року. Більшість з них вирішили утримати свої обсяги протягом 2020 року, вважаючи, що вони зможуть краще відновити їх пізніше. Важливо відзначити, що незважаючи на труднощі, жоден туроператор не залишив ринок туризму. Деякі оптимізували витрати і зачекали на відкриття своїх напрямків, тоді як інші негайно адаптувалися до нових умов та освоїли нові напрямки. Варто відзначити, що в умовах туристичного кризу відновилися туроператори VIP-сегмента, деякі з яких навіть перевищили обсяги масових операторів, які стиклися з закриттям своїх напрямків. Багаті клієнти продовжили подорожувати, відразу після відкриття перших кордонів [17].

3.2. Характеристика та аналіз туристичних продуктів туроператорів до країн Північної Європи

У всіх країнах Північної Європи наявні значні ресурси для розвитку міжнародного туризму, такі як гірські пейзажі, фіорди, умови для зимових видів спорту, прибережні острови, озерні ландшафти, заполярне літо, культурна спадщина (пам'ятки епохи вікінгів), архітектурні споруди та культурні установи. Навіть при суворому кліматі регіону, чистому повітрі та мальовничих пейзажах привертають увагу іноземних туристів, кількість яких зростає щороку [18].

Розглянуті туристичні оператори переважно пропонують автобусні тури в країни Північної Європи, але деякі з них також мають значну кількість авіатурів. Зокрема, "Avia liga", "Nordic travel", "Вояж Делюкс Клуб", "Клуб Мандрівників" і "Eagle Travel" вирізняються серед них. Автобусні маршрути, в свою чергу, часто прокладаються двома напрямками: країнами Прибалтики або маршрутами Польщі-Німеччини.

Головними туроператорами, які пропонують тури в Північну Європу, зокрема в Данію, Швецію і Норвегію, є "Феєрія Мандрів", "Adriatic-Travel" та "Accordtour". Перший відзначається в основному різноманіттям авіатур, тоді як два наступних пропонують автобусні тури в зазначені країни.

Аналіз типів турів, програм, маршрутів і вартості наданих послуг надає уявлення і є повним описом висвітлення попиту туристів на туристичний продукт.

Таблиця 3.2.

Пропозиції ТО «Феєрія Мандрів», «Adriatic-Travel» та «Accordtour» по країнах Північної Європи

Назва туроператора	Назва туру	Кількість днів	Виїзд	Вартість
Феєрія Мандрів	Скандинавська казка: Данія - Норвегія - Швеція	12	Київ	33 846 грн
	НОРДКАП – Магія Півночі	15	Київ	46 139 грн
	Балтійські перлини - Рига, Стокгольм, Юрмала	8	Київ	20 744 грн
	Ф'южн-тур: Таллінн – Гельсінкі – Стокгольм – Рига – Юрмала	5	Київ	21 988 грн
	Білі ночі Таллінна і Стокгольма	4	Київ	14 808 грн
	Північний Шпіцберген	9	Київ	113 781 грн
Adriatic-Travel	БУТИ, ЧИ НЕ БУТИ? ДАНІЯ!	9	Львів	11357 грн
	ЗЕМЛЯ ФІОРДІВ, ЛЬОДОВИКІВ... НОРВЕГІЯ...	7	Львів	12035 грн
	В ОБІЙМАХ ПІВНОЧІ: НОРВЕГІЯ І ШВЕЦІЯ	7	Львів	11886 грн
	СПРАВЖНЯ СКАНДИНАВІЯ	12	Львів	19522 грн
	ВІКЕНД В КОПЕНГАГЕН	5	Львів	7902 грн
	«ОСЬ І ПРИЧАЛИВ КРУЇЗНИЙ ПАРОМ..	6	Київ	6906 грн

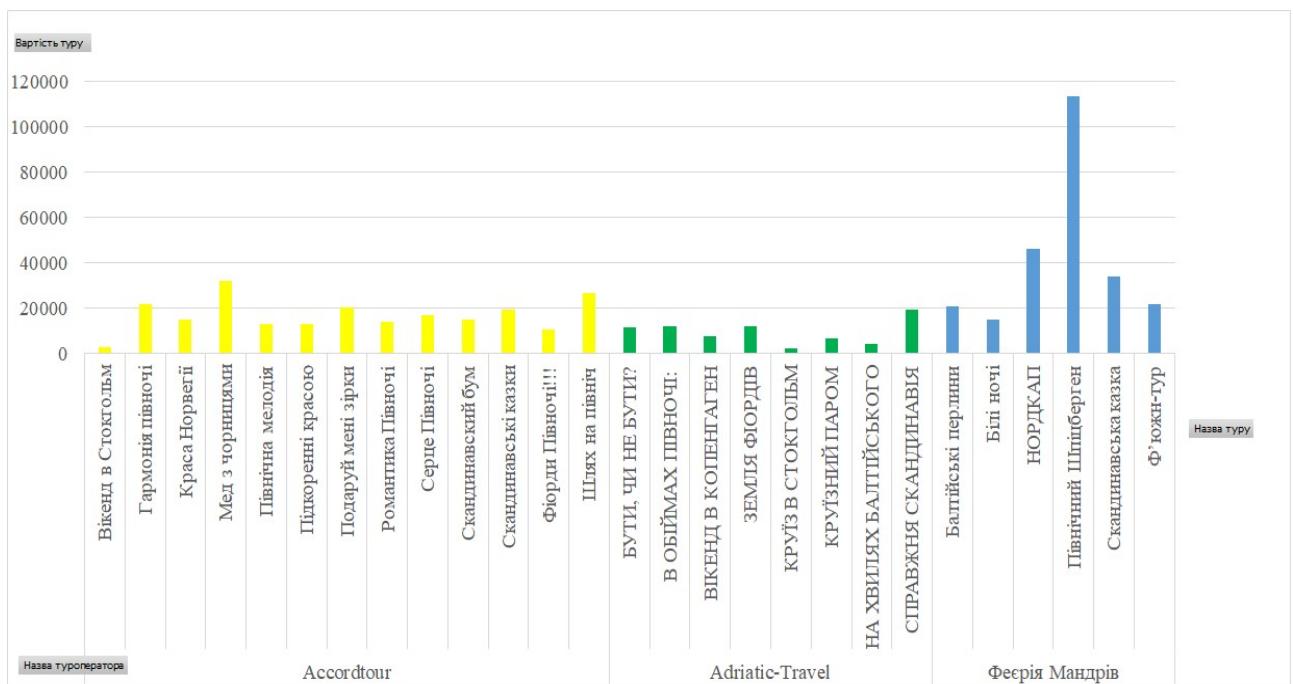
	РИГА-СТОКГОЛЬМ-ГЕЛЬСІНКИ-ТАЛЛІН»			
	НА ХВИЛЯХ БАЛТІЙСЬКОГО МОРЯ... ВІЛЬНЮС-РИГА- СТОКГОЛЬМ-ЮРМАЛА	6	Київ	4250 грн
	«КРУЇЗ В СТОКГОЛЬМ»	5	Львів	2258 грн
Accordtour	Фіорди Півночі!!!	7	Львів	10429 грн
	Скандинавський бум: Стокгольм, Осло, Копенгаген! або 3 столиці Скандинавії!	7	Львів	15102 грн
	Північна мелодія + фіорди	9	Київ	13240 грн
	Підкоренні красою... Скандинавія і Фйорди!	9	Львів	13070 грн
	Серце Півночі - фіорди 3 фіорди, 5 столиць Льодовик Нігардсбрін, Язык Троля і Берген	10	Київ	16795 грн
	Гармонія півночі... Скандинавія + 5 фьордів та льодовик Нігардсбрін!	11	Львів	21874 грн
	Мед з чорницями... І вся Скандинавія	14	Львів	32235 грн
	Подаруй мені зірки Півночі + Фьорди	8	Київ	20520 грн
	Вікенд в Стокгольм	5	Львів	2912 грн
	Скандинавські казки + 8 фьордів + 2 льодовика + відомі дороги: Тролів, Орлів та Атлантична!	11	Львів	19402 грн
	Шлях на північ - Скандинавія або 8 днів у Норвегії!!!	13	Львів	26614 грн
	Романтика Півночі + Фьорди Льодовик Нігардсбрін, Фломська залізниця, Согнефьорд	8	Київ	14154 грн
	Краса Норвегії + Фьорди Льодовик Нігардсбрін, Прекестулен, Ставангер, Берген	9	Львів	15204 грн

Проаналізовано було тури туристичних оператори «Adriatic-Travel» - загальна кількість – 8 турів, «Accordtour» - загальна кількість – 13 турів, «Феєрія Мандрів» - загальна кількість – 6 турів (в країни Північної Європи).

Відображення аналізу вартості турів ТО : середня вартість туру «Adriatic-Travel» - 9514 грн (автобусні тури); «Accordtour» - 17042 грн(автобусні тури); «Феєрія Мандрів» - 41 884 (авіатури).

Рис. 3.1.

Зведена діаграма вартості турів ТО (Accordtour, Adriatic-Travel, Феєрія Мандрів)

Таблиця 3.3.

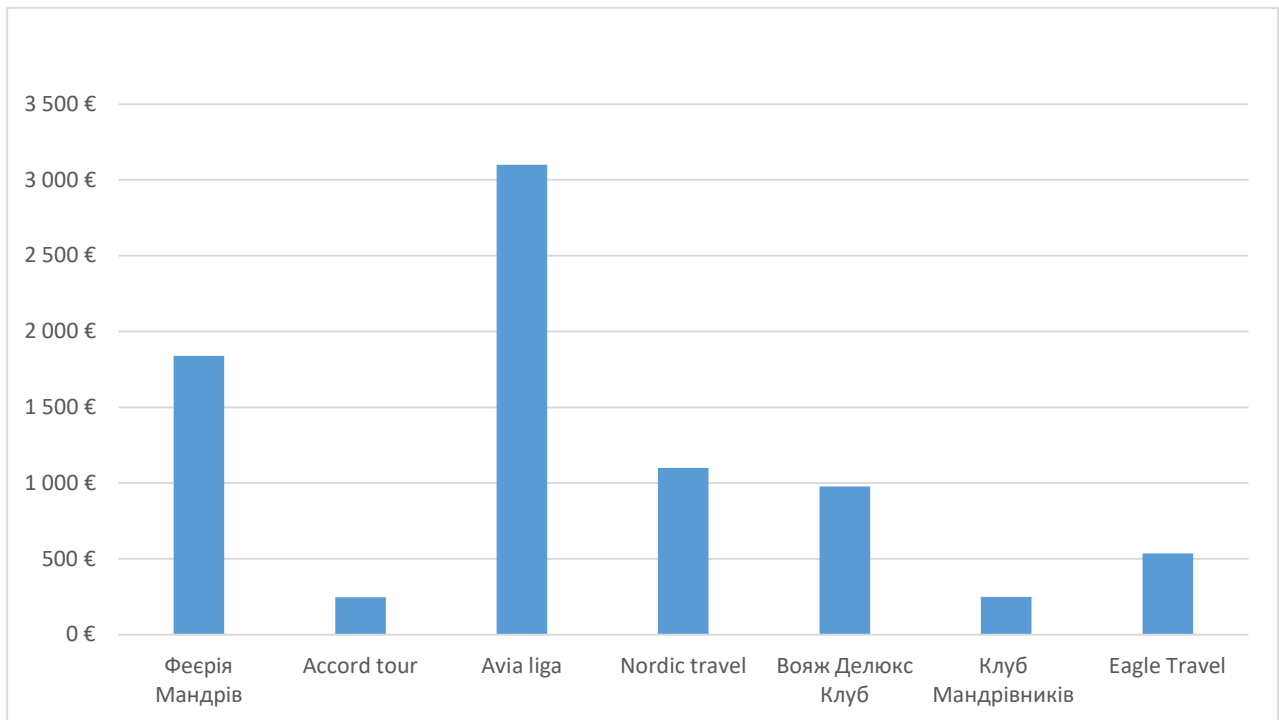
Пропозиції авіа-турів ТО по країнах Північної Європи

Назва туроператора	Назва туру	Кількість днів	Виліт	Вартість
Фесрія Мандрів	«Фіорди з піни, ріки з кришталю»	11	Київ	1840 €
Accord tour	«Місто щасливих людей. Копенгаген»	4	Київ	від 248 €
Avia liga	«У Леголенд»	4	Київ	3100 €
Nordic travel	Корпоративний тур Осло - Берген - Осло	5	Київ	1100 €
Вояж Делюкс Клуб	Легенди Скандинавських столиць	7	Київ	978 €
Клуб Мандрівників	Північний Форсаж	7	Київ	від 249 €
Eagle Travel	8 квітня в круїзі Таллінн – Стокгольм	4	Київ	від 268 €
	Скандинавія і фіорди Норвегії	10	Київ	450 €
	Фіорди Норвегії + 5 столиць	7	Київ	Від 422 €
	Фіорди Норвегії і Скандинавські панорами	7	Київ	580 €
	Північний шлях: норвезькі фіорди і льодовики	10	Київ	960 €

Проаналізовані авіа-тури туристичних операторів із загальною кількістю – 11 пропозицій, в країни Північної Європи.

Рис. 3.2.

Зведена діаграма вартості авіа-турів туристичних операторів

3.3. Туристичні пропозиції туроператора «Adriatic-Travel» до країн Північної Європи

Даний туристичний оператор пропонує такі 8 турів в країни Північної Європи:

- «TO BE OR NOT TO BE? ДАНІЯ!» – автобусний тур, який включає в себе відвідання таких місць як Орхус, де розташований науковий центр Данії, столиця острова Фюн, чарівне місто-парк та рідне місто казкаря Андерсена - Оденсе. Тур також передбачає огляд замків Данії та відвідування міст Мальме та Хельсінборг. Вартість туру включає провідника з групою, проживання в готелях 3*, сніданки, екскурсії відповідно до програми туру та страхування;
- «ЗЕМЛЯ ФІОРДІВ, ЛЬОДОВИКІВ – НОРВЕГІЯ» – автобусний тур, який включає в себе відвідання Копенгагена, Осло, Флому та Гетеборга. У вартість туру входить оглядова екскурсія по столиці Норвегії – Осло.

Проживання надається в готелях категорії 3* в Польщі, Швеції та Норвегії. Сніданки вже включені в вартість у готелях. Групу супроводжує провідник. Дві ночі проводяться на поромі, але сніданки доступні за додаткову плату;

- «В ОБІЙМАХ ПІВНОЧІ» – автобусний тур. Відвідування міста Копенгаген, відомих замків Данії, таких як Фредеріксборг та Кронборг, а також міста Гетеборг - великого шведського населеного пункту з історичним центром та каналами. Екскурсія у столиці Норвегії та Швеції - Осло та Стокгольм. Вартість туру включає: провідника з групою, проживання в готелях 3*, сніданки, екскурсії за програмою туру, а також страхування;
- «TRUE SCANDINAVIA» – автобусний тур, який дозволить вам насолодитися справжньою красою Норвегії. Неймовірні та, здається, нереальні пейзажі залишаться в пам'яті назавжди. 6 днів на території Норвегії. У цьому турі ви відвідаєте один із найкрасивіших фіордів країни – Гейрангер Фіорд, і зрозумієте, чому Норвегію називають країною водоспадів. Вартість туру включає: провідника з групою, проживання в готелях 3* (9 ночей) і на порому (1 ніч), сніданки, екскурсії за програмою туру, а також страхування;
- «WEEKEND В КОПЕНГАГЕНІ» – автобусний тур, який включає відвідання Копенгагена. На Ратушній площі вас очікують вражаючі види на будівлю Ратуші, парк Тіволі та Гліптотеку Фонду Карлсберг. Планується також екскурсія до замків Данії. Вартість туру включає провідника з групою, проживання в готелях 3*, сніданки, екскурсії за програмою туру та страхування;
- «ОСЬ І ПРИЧАЛИВ КРУЇЗНИЙ ПАРОМ» – автобусний тур з 2-ма ночами на поромі. Наш маршрут приведе нас до "північної Венеції" – Стокгольму, міста, що розташоване на островах. Під час подорожі ви оглянете вражаючий корабель "Васа", який є справжнім палацом на воді, а також місце проведення видатного Нобелівського бенкету. Вартість туру

включає обов'язкову екскурсію "Оглядова екскурсія по Старому місту Стокгольма" (596 гривень), провідника з групою, проживання в готелях 3* (3 ночі) та на поромі (2 ночі), сніданки, екскурсії за програмою туру, а також страхування;

- «НА ХВИЛЯХ БАЛТІЙСЬКОГО МОРЯ» – автобусний тур, під час якого ми будемо проживати у зручних каютах порому TALLIN та відправимося на захоплюючу морську подорож до Стокгольму, одного з найпривабливіших міст Скандинавії. Після цього ми відвідаємо Юрмалу, курортне місто на березі Ризької затоки. Вартість туру включає обов'язкову екскурсію, супровід керівником групи, проживання в готелях 3*, сніданки, екскурсії за програмою туру та страхування;
- «КРУЇЗ В СТОКГОЛЬМ» – екскурсійний тур автобусом в Стокгольм. Після прибуття до міста ми відкриємо для себе таємниці Старого Міста, здивуємося найбільшому палацу у світі – Королівському Палацу, і відвідаємо видатний об'єкт світового спадку – корабель "Васа". Вартість туру включає обов'язкову екскурсію, супровід групи, проживання на поромі протягом 2 ночей, сніданки, екскурсії за програмою туру та страхування [20].

3.4. Туристичні пропозиції туроператора «Accordtour» до країн Північної Європи

Туроператор пропонує такі туристичні продукти до країн Північної Європи:

- "Фіорди Півночі!!!" пропонує автобусну подорож, під час якої ви відвідаєте Ослофіорд, Согнефіорд і Неройфіорд, а також насолоджуєтеся переглядом водоспадів, таких як Кьосфоссен і Твіннефоссен. Тур також включає візит до столиці Данії - Копенгагена, і ви відвідаєте видатні замки Данії, такі як Розенборг, Кронборг, і Фредериксборг, а також міста Осло та

Гетеборг, парк скульптур Густава Вігеланна та інші цікавинки. Вартість туру включає проїзд, проживання в готелі зі сніданками, перевезення в каюті економ-класу та екскурсії.

- "Скандинавський бум: Стокгольм, Осло, Копенгаген! або 3 столиці Скандинавії!" пропонує подорож до столиць Швеції, Норвегії і Данії. Ви відвідаєте видатні місця, такі як Стокгольм, Осло, Копенгаген, Розенборг, Кронборг, Фредериксборг та інші. Вартість туру включає проїзд, проживання в готелі зі сніданками та перевезення в каюті економ-класу на пороммах. Екскурсії по різних містах також входять в цей тур.
- "Північна мелодія + фіорди" пропонує подорож до Риги, Осло та Стокгольма, а також можливість відвідати Норвезькі фіорди, Язык Троля, Берген і льодовики. Вартість туру включає проїзд автобусом, проживання в готелі 3* зі сніданками, перевезення в каюті та екскурсії.
- "Підкоренні красою... Скандинавія і Фйорди" включає в себе відвідування численних історичних об'єктів, музеїв і природних крас. Замки, музеї, фіорди, водоспади та інші визначні місця у Данії, Норвегії та Швеції. Вартість туру включає проїзд, проживання в готелі зі сніданками та екскурсії.
- "Серце Півночі..." пропонує захоплюючу подорож автобусом. Вартість включає проїзд по маршруту в комфортабельному автобусі, супровід гідкерівника, перевезення в 4-місній каюті економ-класу без вікна, проживання в 3-зірковому готелі зі сніданками, внутрішні поромні переходи та екскурсії за програмою.
- "Гармонія півночі – Скандинавія" пропонує захоплюючу автобусну подорож, під час якої ви відвідаєте найдовший автомобільний тунель у світі - Льордальський, Ересунський міст, а також вражаючі замки Данії з епохи ренесансу. Ви також відправитесь до Лісефьорду, Хардангерфьорду та Сьогнефьорду, які зачарують своєю безмежністю. Вартість туру включає проїзд автобусом єврокласу, супровід гідкерівника, проживання в готелі зі сніданками, а також екскурсії, вказані в програмі.

- "Мед з чорницями... – Скандинавія" пропонує захоплюючу подорож автобусом до таких міст як Рига, Стокгольм, Осло, Олесунн, Ставангер і Копенгаген. У програмі - відвідування фіордів, таких як Стурфіорд, Гейрангерфіорд, Согнефіорд і Нерейфіорд. Вартість туру включає проїзд автобусом туркласу, супровід гіда-керівника, проживання в готелі 3* зі сніданками, перевезення в каюті та екскурсії згідно програми.
- "Подаруй мені зірки Півночі" пропонує захоплюючу подорож, під час якої ви відвідаєте столицю землі Вікінгів - Осло, серце Стокгольму - Gamla Stan, Вільнюс та замок Тракай. Вартість туру включає проїзд автобусом туркласу, супровід гіда-керівника, проживання в готелі 3* зі сніданками, перевезення в каюті та екскурсії згідно програми.
- "Вікенд в Стокгольм" пропонує незабутній круїз та дві ночі на лайнері, а також день екскурсій по Стокгольму з можливістю відвідати Юрмалу. Вартість туру включає проїзд автобусом туркласу, супровід гіда-керівника, екскурсії, а також проїзд в 4-х місцевій каюті економ-класу на пороммах Рига - Стокгольм - Рига.
- "Скандинавські казки..." пропонує подорож до унікальних льодовиків, величних фіордів і відомих доріг, таких як дорога Тролів. Тур охоплює Королівський Стокгольм, урбаністичне Осло, казковий Копенгаген та інші захопливі місця. Вартість туру включає проїзд автобусом туркласу, проживання в готелі зі сніданками, екскурсії згідно програми та супровід гіда-керівника.
- "Шлях на північ – Скандинавія" обіцяє захоплюючу подорож автобусом через найвизначніші місця Норвегії. Вартість включає проїзд автобусом, проживання в готелі зі сніданками, екскурсії, супровід гіда-керівника та перевезення в 4-місній каюті економ-класу (спальне місце).
- "Романтика Півночі ..." включає в себе відвідування Стокгольму, Осло та Копенгагена. Вартість включає проїзд автобусом, проживання в готелі 3* зі сніданками, екскурсії, супровід гіда-керівника, поромні переходи Данія–Німеччина та перевезення в 4-місній каюті економ-класу (спальне місце).

- "Краса Норвегії..." пропонує відвідати міста Рига, Стокгольм, Ставангер і Копенгаген. Вартість включає проїзд автобусом, проживання в готелі 3* зі сніданками, екскурсії, супровід гіда-керівника, поромні переходи Данія–Німеччина та перевезення в 4-місній каюті економ-класу (спальне місце, на поромі Таллінн–Стокгольм) [21].

3.5. Туристичні пропозиції туроператора «Феєрія Мандрів» до країн Північної Європи

Туристичний оператор «Феєрія Мандрів» пропонує наступні тури в проаналізовані країни:

- "Скандинавська казка: Данія - Норвегія - Швеція" - це оновлений авіатур з ретельно розробленим маршрутом, яким наші туристи подорожують не вперше. Подорожуючи через Швецію, Норвегію та Данію, ви відправитеся в захоплюючу подорож до фіордів, гірських вершин, красивих льодовиків і дивовижних пейзажів. Оглядові екскурсії в найцікавіших місцях, вільний час для відпочинку та відвідування значущих пам'яток, включаючи старовинні палаци і замки, відвідування стародавніх міст Еребру та Упсали, прогулянки на катері по мальовничим фіордам та каналам, підняття на "дах Норвегії" з можливістю насолоджуватись непорушеною природою.
- "НОРДКАП – Магія Півночі" пропонує авіатур, який включає два перетини Полярного кола, відвідування Місця Сили, відпочинок на березі Північного Льодовитого океану, круїз по норвезьких фіордах, незабутню риболовлю, відвідування двох чудових столиць та численні колоритні міста та незвичайні музеї. У вартість входить проживання в готелях 3-4* по всьому маршруту, сніданки в готелях, груповий трансфер від/до аеропорту, переїзд автобусом і екскурсійне обслуговування по всьому маршруту, а також послуги професійного гіда.

- "Балтійські перлини ..." пропонують авіатури, круїзи та оглядові екскурсії по Ризі та Стокгольму. В цих містах є багато цікавого для огляду, оскільки їхня історія налічує сотні років. Морський круїз до Стокгольму подарує вам неперевершені види Балтійського моря. У вартість включено: міжнародний переліт, трансфери за програмою, екскурсії за програмою, проживання, харчування.
- "Ф'южн-тур: Таллінн – Гельсінкі – Стокгольм – Рига – Юрмала" – це авіатур з круїзом та всіма екскурсіями у вартості. Ви відвідаєте Таллінн – романтичну столицю Естонії, побачите Ригу – місто чудес і старовинних будинків. Гельсінкі із своєю багатою історією та пам'ятками, а також отримуєте можливість насолодитися суворою красою Стокгольма з його чарівним Гамла Станом та унікальним, найбільш незвичайним у світі метро. У вартість включено: трансфери за програмою, проживання, харчування та супровід гіда.
- «Білі ночі Таллінна і Стокгольма» – це авіатур з круїзом, де Стокгольм, порізаний островцями і каналами, вражає своєю кінематографічною гаванню та Гамла Станом, Старим містом, яке зачаровує панорамними краєвидами і зберігає унікальний характер кожного кварталу. Круїз по Балтійському морю з Таллінна до Стокгольма відбувається на сучасному поромі "VICTORIA I". У вартість включено: трансфери за програмою, оглядові і пішохідні екскурсії, екскурсія в Льотній Гавані в міні-групах, 2 ночі в круїзі, сніданки;
- «Північний Шпіцберген» – це круїз та авіатур, що включає розміщення на борту в обраній каюті, екскурсії на березі і на човнах зодіак, прогулянки на снігоступах, заняття каякінгом, фотошколу і сходження, харчування на борту з закусками, кавою і чаєм, науково-пізнавальну програму, оренду гумових чобіт і снігоступів, портові збори, а також перед експедиційні матеріали [19].

3.6. Загальні пропозиції авіа-турів туроператорів до країн Північної Європи

«Eagle Travel». Даний туристичний оператор пропонує такі 5 авіа-турів в країни Північної Європи:

- " КРУЇЗ ТАЛЛІНН – СТОКГОЛЬМ" пропонує переліт до міста Таллінн, де ви відвідаєте вулицю Віру, Ратушну площу, Верхнє Місто, користуватиметесь поромом TALLINK "BALTIC QUEEN" та насолоджуватиметесь музичною програмою на борту. У Стокгольмі вас очікує огляд Королівського палацу, Драматичного театру, Ратуші, Кафедрального собору, вежі Какнес та інші видатні місця. Також доступна додаткова екскурсія до музею "КОРАБЕЛЬ ВАСА". У вартість включено: авіапереліт (ручна поклажа), розміщення в каютах обраної категорії, екскурсійне та автобусне обслуговування за програмою, проїзд у комфортабельному автобусі. Додатково оплачується: авіабагаж за бажанням, бортове харчування на поромі (сніданок за 13 євро, вечеря за 34 євро шведським столом з вином та пивом), вхідні квитки до музеїв, обов'язкова екскурсія Стокгольмом за 35 євро.
- "СКАНДИНАВІЯ І ФІОРДИ НОРВЕГІЇ" передбачає екскурсію в Ризи з відвіданням Домського Собору, Шведських воріт, архітектурного ансамблю "Три брати", площі Альберта, Конвента та інших місць. Потім вас чекає посадка на пором TALLINK "ISABELLE" з музичною програмою на борту. У Стокгольмі відбудеться пішохідна оглядова екскурсія, відвідання "Стокгольмської ратуші – у гості до Ноболя" та виїзна екскурсія до Упсалу. Також в програмі екскурсія в Согнефіорд, огляд Бергена, огляд Осло та поїздка до замку Фредеріксборг. У вартість включено: розміщення в каютах та готелі зі сніданком, екскурсійне та автобусне обслуговування згідно з програмою, проїзд у комфортабельному автобусі та медична страховка.

- "ФІОРДИ НОРВЕГІЇ + 5 СТОЛИЦЬ" - це подорож до Стокгольма. Вам відкриються Нобелівський Музей, Колодязь, дві «Довгі Вулиці», Залізна Площа та німецька церква, а також Старе місто. Поїздка на «Оглядовий майданчик – 650 метрів над фіордом» буде захоплюючою. Також передбачена оглядова екскурсія Бергеном - «Ворота в царство фіордів», а також екскурсії Осло та Копенгагену, де ви побачите багато визначних місць, таких як Ратуша, Королівський Палац, Парк Тіволі та інше. У вартість включено розміщення у готелі зі сніданком, екскурсійне та автобусне обслуговування, проїзд у комфортабельному автобусі та медична страховка.
- "ФІОРДИ НОРВЕГІЇ, СКАНДИНАВСЬКІ ПАНОРАМИ" - ця подорож включає в себе візит до Таллінна, Стокгольма, а також мальовничі краєвиди фіордів. В Таллінні вас очікують Датський Сад, Башта Толстая Маргарита, Церква Олевісте та інші цікаві місця. У Стокгольмі вас чекає оглядова екскурсія містом, а також міні-круз по Согнефьорду та Нейрофьорду. У Осло вас чекає відвідання норвезьких музеїв, а в Копенгагені - поїздка до ЗАМКУ ФРЕДЕРІКСБОРГ. У вартість включено авіапереліт, розміщення в готелі та на кораблі зі сніданком, трансфери, екскурсії, проїзд у комфортабельному автобусі та медична страховка на суму 30 000 євро.
- "ПІВНІЧНИЙ ШЛЯХ..." - це подорож, яка розпочинається перельотом до Таллінна. Вас чекає приємний подарунок - дегустація лікеру VANA TALLINN з вмістом 40 градусів. Переїзд до Стокгольма включатиме пішохідну прогулянку «По вуличках Старого міста Стокгольма», де ви поринете в середньовічну атмосферу Гамла Стан. Потім вас очікує оглядова пішохідна екскурсія по Осло, Подорож завершиться прибуттям в Копенгаген, де ви відвідаєте надзвичайно красивий ЗАМОК ФРЕДЕРІКСБОРГ з ренесансним палацом 17 століття та іншими визначними місцями. У вартість включено розміщення в каютах та готелі

з сніданком, екскурсійне та автобусне обслуговування, проїзд у комфортабельному автобусі та медична страховка. [30]

- **«Феєрія Мандрів».** Авіа-тур "Фіорди з піни, ріки з кришталю" включає в себе переліт до Копенгагена, груповий трансфер до готелю та пішохідну оглядову екскурсію в центрі міста. Копенгаген славиться як місто Ганса Християна Андерсена, і його основний символ, пам'ятник Русалоньці, є визначним для данської столиці. Ви будете проживати три ночі зі сніданками в центральному готелі Comfort Hotel Vesterbro 3* в Копенгагені (дві ночі до круїзу та одну ніч після). Також вам надасться питна вода 0,5 л на особу під час екскурсій у Копенгагені та розміщення в каюті обраної категорії [19].
- **«Accord tour».** Авіа-тур "Місто щасливих людей. Копенгаген" розпочинається прибуттям в аеропорт Копенгагена, де вас очікує трансфер до готелю та поселення. Після сніданку ви візьмете участь у двогодинній пішохідній екскурсії по центру Копенгагена. Під час екскурсії ви освоїте місто, захопившись статуєю Абсалона, архітектурою Біржі, Парламентом та церквою святого Миколая. Після сніданку в готелі, вам настане час для виселення, і вас очікує трансфер в аеропорт для перельоту до Києва. Вартість туру включає трансфер на поїзді від аеропорту до центрального залізничного вокзалу і назад (готель розташований в пішохідній доступності від залізничного вокзалу), двогодинну пішохідну екскурсію по центру Копенгагена з гідом та три ночі проживання в готелі обраної категорії в Копенгагені на базі сніданків..[21]
- **«Avia liga».** Авіа-тур «У Леголенд». Початок подорожі – авіаперельот із Києва до Копенгагена. Після прибуття ви здійсніте індивідуальний трансфер до міста Біллунд, де розташований готель "LEGOLAND Castle Hotel" – чарівний замок, що височіє над територією парку "LEGOLAND®". В цьому королівському амплуа ви станете вітаним гостем короля та королеви. Потім ви відвідаєте парк та вільно проведете час. Після сніданку у готелі вас чекає трансфер до аеропорту Копенгагена, де ви здійсніте

вильот до Києва. У ВАРТІСТЬ ТУРУ ВХОДИТЬ: авіаперельот, проживання в готелі "LEGOLAND Castle Hotel", сніданки, індивідуальний трансфер аеропорт-готель-аеропорт, вхідні квитки до парку на весь період перебування [34].

- **«Nordic travel».** Авіа-тур «Корпоративний тур Осло - Берген – Осло» включає в себе безпосередній переліт з Києва до Осло, індивідуальний трансфер, реєстрацію в готелі, обід, екскурсію по Осло та відвідування парку скульптур Вігеланда (автомобілем), а також ночівля. Морська риболовля з гідом у Бергені, вільний час в Бергені, екскурсія по Бергену, круїз Гудванген - Флом, оглядовий майданчик Стегастайн та переночування в гірськолижному курорті Гейло. Після сніданку і виселення вас чекає індивідуальний трансфер та виліт з Осло. У вартість туру включено: проживання в готелях рівня 3-4 зірки, харчування (сніданки, обіди, вечері), комфортабельний транспорт (автобус або мікроавтобус) по маршруту, супровід російськомовного гіда, всі екскурсії за програмою, круїз по Нерой-фіорду, проїзд по платним дорогам і паромним переправам, медичне страхування [31].
- Авіа-тур «Вся Ісландія», включає в себе авіапереліт з Києва до Рейк'явіка, трансфер та розміщення в готелі Veðjaa Hotel Reykjavík, обід і вільний час у Рейк'явіку. Наступного ранку після сніданку вас чекає екскурсія до найбільшого природного озера Ісландії – Тінгватляватн. Потім ви відвідаєте національний парк Тінгветлір, який внесений до списку світової спадщини ЮНЕСКО. Це також місце зйомок серіалу "Гра престолів" і знаходиться всього за 45 хвилин від Рейк'явіка. Екскурсія включає в себе відвідання вулкану Гекла та чорного пляжу Рейнісф'яра. Після переїзду в місто Вік вас розмістять в готелі Hotel Vík, де ви снідаєте перед відвідуванням вулкана Снайфедльсйокудль, покритого льодовиком, та кратера Ельдборг. Останній ранок включає сніданок у готелі, виселення, трансфер до аеропорту та виліт з Рейк'явіка. У вартість туру входить: проживання у готелях 3-4 зірки, харчування (сніданки, обіди, вечері),

комфортабельний транспорт, російськомовний гід, екскурсії за програмою, круїз по озеру та інші вказані послуги [37].

- **«Клуб Мандрівників».** Авіа-тур «Північний Форсаж розпочинається з вильоту з Києва до Риги, де вас розмістять в готелі. Проводяться екскурсії по місту, такі як "Історія, архітектура та легенди Старої Риги", після чого ви маєте вільний час. Далі вас перевезуть до Юрмали, де ви заселитесь в готель і відправитеся на екскурсію "Перлина Балтії".Замкнеться маршрут переїздом у Вільнюс, де вас розмістять, а також планується виїзна екскурсія в Тракай. Вартість туру включає: проїзд автобусом туристичного класу за маршрутом, супровід гіда-керівника, проживання в готелі 3* із сніданками, три екскурсії, внутрішні пароми та місце в 4-місній каюті (без вікна) на двох поромах [32].
- **«Вояж Делюкс Клуб».** Авіа-тур «Легенди Скандинавських столиць» розпочинається перельотом до Стокгольма, де вас зустріне трансфер і забезпечить розміщення в готелі. Ми рекомендуємо додатково відвідати визначну казкову площу Старого міста, Вас чекає оглядова автобусна екскурсія по Осло. У вартість включено: проживання (5 ночей) в готелях категорії 4*, 1 ніч на поромі (внутрішня каюта), сніданки та вечері на поромі, транспортний супровід за маршрутом, оглядові екскурсії у Стокгольмі, Копенгагені, Осло з російськомовним гідом, вхідні квитки до Музею кораблів вікінгів, російськомовний асистент на трансфери готель – залізничний вокзал у Стокгольмі, залізничний вокзал – готель у Копенгагені, готель-порт у Копенгагені, медичне страхування [33].

Приклад програми туру

День 1 (Київ-Стокгольм): Початок подорожі із Києва, прибуття в Стокгольм. Проведення екскурсії по місту, охоплюючи острів Гамла Стан, міський собор, королівський палац, ратушу, "флігель Карлссона", парламент і історичний центр. Надалі запланований вільний час. Ночі проведені в готелі на передмісті.

День 2 (Стокгольм): Початок дня із сніданком та подальший вільний час у Стокгольмі. Для бажаючих доступна прогулянка каналами міста (за додаткову плату 25 євро) чи відвідання музею фрегата "Ваза" (за додаткову плату 15 євро). Потім переміщення до нового готелю на передмісті для ночі.

День 3 (Осло): Початок дня із сніданком та переїзд до Осло. Проходження екскурсії по місту, оглядаючи новий район Aker brygen, стару фортецю, королівський палац, парламент і вулицю Карла Юхана. Також заплановано огляд парку скульптур Густава Вігеланна. Після екскурсій переїзд до готелю для ночі.

День 4 (Берген): Розпочинаємо день сніданком та переїздом до Бергена, проходячи через чарівне плато Хардангервідда. Мандруємо вздовж Хардангер-фіорда, зупиняємось в місті Ойстессе для відпочинку та купання у фіорді. Проходимо біля водоспаду Стендалфоссен і завершуємо день оглядовою екскурсією містом Берген. Переїзд до готелю для ночі.

День 5: Ранковий сніданок і відвідування садиби Е. Гріга «Трольхауген» (за 10 євро). Переїзд у Флом з оглядом водоспаду Твін по дорозі. Далі чекає нас двогодинний круїз по Нерей-фіорду і Согне-фіорду (за 55 євро) - найвужчим і найбільшим фіордам у світі. Переправа поромом з Фоднеса в Манхіллер і переїзд до готелю для ночі.

День 6: Сніданок та подальший переїзд в Ольден по мальовничій дорозі із фантастичними видами. Зупинки біля льодовика Бойебрін та на панорамному майданчику біля Норд-фіорду. Піднімаємось на Бріксдальський льодовик і маємо вільний час. Завершуємо день переїздом до готелю для ночі.

День 7: Починаємо ранок із сніданку, а потім насолоджуємося відпочинком на березі фіорду! Тут ви можете поплавати, подорожувати на човні,

витагати рибу, вирушити в гори або просто насолоджуватися неперевершеною природою. Ночуємо в готелі.

День 8: Починаємо день з сніданку та вирушаємо на круїз найкрасивішим фіордом світу - Гейрангер-фіордом (за 45 євро). Цей фіорд внесений до списку природної спадщини ЮНЕСКО. Вас очікують видовищні водоспади "Сім сестер" і "Наречений". Далі переїзд до Ліллегаммер - столиці зимової олімпіади 1994 року, з оглядом олімпійського трампліну. Потім вирушаємо в Осло для ночі в готелі на передмісті.

День 9: Розпочинаємо ранок сніданком і відвідуємо видатні музеї Осло: музей кораблів вікінгів (за 10 євро), музей Руальда Амундсена, Фрїтьофа Нансена і судна "Фрам" (за 10 євро), а також музей Тура Хейєрдала "Кон-Тікі" (за 11 євро). Потім переїзд на територію Швеції для ночі в готелі.

День 10: Ранковий сніданок, після чого ми вирушаємо на поромну переправу з Хельсінгборга до Хельсінгера. Відвідуємо "ренесансну перлину Данії" - замок Фредриксборг (за 11 євро) та робимо зовнішній огляд замку Гамлета Крунуборг в Ельсінорі. Переїзд до Копенгагена. Є вільний час, а також можливість відвідати парк розваг "Тіволі" за додаткову плату. Ніч проводимо в готелі на передмісті.

День 11: Починаємо ранок із сніданку, а потім розпочинаємо велику оглядову екскурсію по Копенгагену. Відвідуємо статую Русалочки, палацовий комплекс Амалієнборг (зміна варти о 12.00), Мармурову і Російську церкви, ратушу, пішохідну вулицю Стрегет, Латинський квартал, Круглу башту (за 4 євро), та Нову гавань. Якщо бажаєте, є можливість прогулянки на катері по каналах Копенгагена (за 12 євро). Є вільний час для власних експлорацій. Нічі проведемо в готелі на передмісті.

День 12: Сніданок, а потім трансфер до аеропорту для вильоту з Копенгагена до Києва. [19].

Результати дослідження згруповані у таблиці (див. додаток 1) .

РОЗДІЛ 4

ДОСВІД КРАЇН ПІВНІЧНОЇ ЄВРОПИ В ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ ДЛЯ УКРАЇНИ

4.1. Загальна характеристика переваг туристичного ринку країн Північної Європи

Останніми роками країни Північної Європи стали важливим туристичним напрямком у світі, який приваблює все більше відвідувачів завдяки своїй унікальній природі та високорозвиненій туристичній інфраструктурі.

Значні рекреаційні ресурси, такі як сприятливий клімат, різноманітний рельєф, цікава історична та культурна спадщина, використовуються в повній мірі. Північна Європа особливо приваблює туристів з країн Європи, завдяки високому рівню розвитку культурно-пізнавального, лікувально-оздоровчого, екскурсійного та спортивного туризму. Останнім часом також збільшується приплив іноземних туристів із країн Центрально-Східної Європи [22].

Діаграма 4.1.

Динаміка попиту на зелений туризм у країнах ЄС

Отже, згідно з діаграмою 4.1. можна визначити, що практично одна п'ята всіх туристичних поїздок в Європейському Союзі припадає на сільські регіони: у Голландії це становить 39%, у Данії - 35%, у Німеччині - 34%, у Великобританії, Франції та Португалії - 29%, а в Іспанії та Ірландії - 27%. Зацікавленість відпочинком у сільських місцевостях в цих країнах залишається

на високому рівні протягом декількох десятиліть. Кожен четвертий споживач туристичних послуг обирає відпочинок в сільській місцевості. Розвиток сільського туризму в країнах з найбільшим попитом на зелений туризм сприяє високий рівень інфраструктури. Органи місцевого самоврядування виконують важливі функції, такі як підготовка території для інвесторів, утримання доріг у належному стані, будівництво спортивних та рекреаційних об'єктів, організація маркетингових заходів, надання підтримки навчанням та агротуристичні консультації.

Зелений туризм продовжує розвиватись в Фінляндії, Швейцарії, Швеції та інших країнах. За експертними оцінками, в сфері зеленого туризму залучено від 0,5 до 0,9 мільйонів робочих місць, і в Європі може бути надано більше 2 мільйонів місць для розміщення в сільських садибах [23].

4.2. Ріст туризму в країнах Північної Європи

Промисловість туризму прагне продовжувати зростати в Скандинавії. «Всесвітня рада з подорожей та туризму прогнозує зростання індустрії туризму у низці різних країн. Вони очікують, що середньорічне зростання зайнятості в норвезької індустрії туризму становитиме 1,4%, а річне зростання вартості становитиме 2,2%. Якщо ці прогнози виявляться вірними, у 2028 році у туристичній індустрії Норвегії буде зайнято 206 000 людей», - говорить Девольд. У Данії спостерігається значне зростання як кількості зупинок у готелях, так і відвідувань основних визначних пам'яток, таких як сади Тіволі, і Visit Denmark очікує подальшого зростання. Наприклад, у період з 2008 по 2017 рік кількість ліжок збільшилася на 20 000 ліжок. Це дає їм підстави очікувати, що Данія привабить ще більше відвідувачів. Швеція також розраховує на зростання. «Приємно бачити сприятливе зростання туризму. Індустрія туризму не лише важлива для Швеції з фінансової точки зору, а й є важливою роботою та двигуном інтеграції у всій країні. Уряд ухвалив рішення розробити національну стратегію для індустрії туризму та відвідувачів», - йдеться у прес-релізі міністра підприємництва Ібрагіма Байлана.

Але у туризмі є щось більше, ніж просто доходи. Це допомагає створити почуття гордості за те, звідки ви родом, і бажання зберегти та розвинути це. «Непристойно було казати, що ти з Лофотенських островів 20 років тому, — каже Полсен. «Рибальські села були в аварійному стані. Візьмемо, наприклад, рибальське село, таке як Хеннінгсвер. Але туризм допомагає зберегти рибальське село, і попит на житло збільшився. Іноді приїжджі розповідають місцевим жителям, як чудово там, де вони живуть, і це допомагає підвищити гордість та бажання захистити його. І це, мабуть, вірно і для багатьох інших місць. Це важливо для нашої економіки» [24].

4.3 Розвиток туристичної галузі в Королівстві Норвегія

1.2 Державна політика у сфері туризму Головною метою норвезької промислової політики є максимальне створення вартості норвезької економіки у стійких рамках. Підвищення цінності та прибутковості також є ключовими цілями державної політики щодо індустрії туризму, і вони мають досягатися стійким чином. Для досягнення цієї мети уряд зосередить свої зусилля на п'яти напрямках.

Загальні рамкові умови

Уряд сприяє створенню вартості та прибутковості в індустрії туризму, насамперед, шляхом створення хороших рамкових умов для ділової активності загалом. Проте уряд також вживає заходів, спрямованих, зокрема, на цю галузь через специфічні проблеми, з якими вона стикається.

Щоб підвищити конкурентоспроможність Норвегії, уряд віддає пріоритет податковим та податковим пільгам для норвезьких компаній, а також фінансуванню промислових досліджень та швидшому будівництву автомобільних та залізниць. Уряд приділяє особливу увагу спрощенню та цифровізації, тому компанії можуть витратити менше часу на виконання своїх обов'язків за звітністю та дотримання правил, а більше часу на створення

цінності та робочих місць. У міру того, як уряд вносить поправки до рамкових умов, включаючи податок на спадщину, податок на багатство, Закон про умови праці та положення про проведення тендерів, і все це з метою зміцнення ділової спільноти, індустрія туризму є одним із бенефіціарів. Уряд вживе додаткових заходів у галузях, що мають особливе значення для промисловості туризму. Відповідно до угоди стортингу про податкову реформу уряд продовжить роботу зі зниження податку багатство. Поступове зниження податку на майно допомагає полегшити податковий тягар для власників багатьох норвезьких компаній. Уряд прагне подальшого збільшення оцінної знижки на акції та оборотні активи. У центральному державному бюджеті на 2018 рік уряд має намір запропонувати пільги з податку на майно для готелів та інших об'єктів розміщення, значно збільшивши оцінювальну знижку. Промисловість туризму підлягає різним видам нагляду, загальний ефект яких можна поліпшити з допомогою найефективнішого планування, оцінки ризиків та реалізації. Уряд наполягає на тому, щоб мета практики нагляду полягала в тому, щоб її можна було легко донести до галузі, а її впровадження має адаптуватися до потреб галузі. Таким чином, уряд складе карту практики нагляду за індустрією туризму, щоб створити базу знань, що охоплює структуру, масштаби та результати такого нагляду. Отримана інформація стане основою для розгляду потенційних нових заходів.

Природа є важливим аспектом ринку норвезької промисловості туризму. Більшість продукції галузі ґрунтується на природному середовищі, і все більше людей знайомиться з Норвегією завдяки заходам, що проводяться на відкритому повітрі.

Зміцнення координації

Уряд сприяло об'єднанню рад з туризму країни у більші та менші організації. Індустрія туризму нині розділена шість регіональних рад з туризму. Нова структура індустрії туризму може обслуговувати учасників галузі краще та ефективніше, ніж раніше; це також може сприяти підвищенню рентабельності. Співпраця відіграла вирішальну роль у створенні механізмів фінансування

проектів, спрямованих на здобуття колективної вигоди. Нова структура регіональних рад з туризму забезпечує індустрії міцну основу поліпшення координації. Регіональні поради можуть допомогти місцевим суб'єктам вирішити проблеми, пов'язані з фінансуванням колективно корисних проектів та послуг, перешкоджаючи халявникам та допомагаючи розподіляти доходи від співпраці між учасниками. Належний час уряд оцінить вплив нової структури на вирішення цих проблем. Уряд представив окрему стратегію сільського туризму, заснованого на сільському господарстві, що часто називається агротуризмом.

Від імені Міністерства торгівлі, промисловості та рибальства Innovation Norway відповідає за просування Норвегії як туристичного спрямування. У спільних кампаніях з індустрією туризму Innovation Norway фінансує широкий рекламний маркетинг (загальний маркетинг), тоді як окремі компанії оплачують частини кампанії, пов'язані зі збільшенням продажів.

Декілька факторів впливають на інтерес до Норвегії як до місця призначення. Рекламна діяльність Innovation Norway добре задокументована, але потрібен ретельніший аналіз її впливу. Тому уряд ініціює проект щодо вимірювання впливу рекламної діяльності Innovation Norway на створення вартості в індустрії туризму.

Знання та досвід в індустрії туризму важливі для прийняття правильних рішень на різних рівнях та для розробки інноваційних та перспективних туристичних продуктів. [25]

4.4. Розвиток туристичної галузі в Королівстві Данія

До пандемії туристичний сектор у Данії приносив дохід приблизно 130 мільярдів данських крон (DKK) щороку (близько 20 мільярдів доларів США на той час), при цьому на готельні підприємства припадало приблизно 15 мільйонів DKK цього доходу. Крім того, внесок туризму в ринок праці країни (881638) досяг свого піку наприкінці 2010-х років, а потім упав у результаті COVID-19. 1 березня 2022 року країна зняла основні обмеження на поїздки, такі як вимоги до вакцин або тестів для мандрівників з інших країн ЄС, а також пом'якшила правила для туристів за межами Європейського Союзу. З цим кроком туристичний сектор у Данії може очікувати на підйом після удару COVID-19, завданого у попередні два роки. [26]

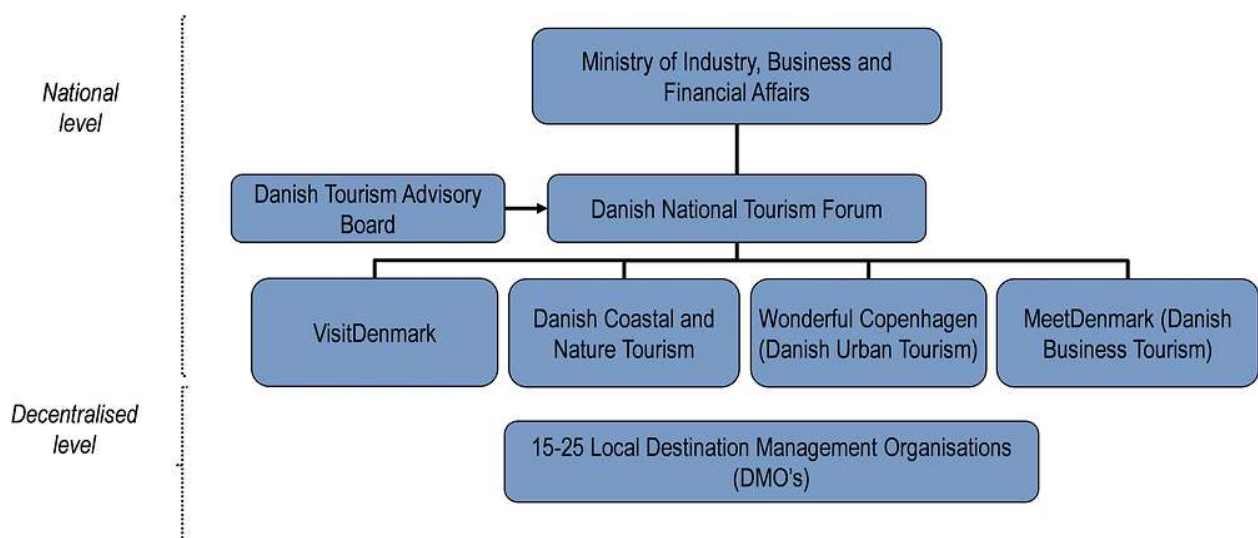
Управління та фінансування туризму

Політика в галузі туризму знаходиться у віданні Міністерства промисловості, бізнесу та фінансів. Міністерство також співпрацює з іншими міністерствами з питань, пов'язаних з туризмом, у тому числі з Міністерством довкілля та продовольства, транспорту та житлового будівництва, закордонних справ та культури. Роль Данського національного туристичного форуму полягає в тому, щоб керувати та координувати туристичну політику, працюючи у тісній співпраці з данською індустрією туризму. Форум, створений у 2015 році під головуванням статс-секретаря Міністерства промисловості, бізнесу та фінансів, також відповідає за розробку національних стратегій у галузі туризму та звітність про стан туризму на національному рівні. Данська консультативна рада з туризму консультує Данський національний туристичний форум з поточних та майбутніх можливостей та проблем та об'єднує широке коло зацікавлених сторін у сфері туризму з державного, приватного та громадянського суспільства. Міжнародним брендингом та маркетингом Данії керує компанія VisitDenmark, яка також відповідає за дослідження ринку та моніторинг тенденцій та діяльності. Три національні організації з розвитку туризму доповнюють структуру національного управління туризмом: Данський прибережний та

природний туризм, Данський бізнес-туризм та конференц-туризм та Wonderful Copenhagen, до якого входить Данський міський туризм. Ці агентства відповідають за розвиток своїх відповідних напрямів бізнесу за допомогою планів стратегічного розвитку, узгоджених з існуючою національною стратегією туризму. Децентралізована мережа організацій з управління напрямками розробляє, координує та здійснює стратегічну діяльність із підтримки місцевого бізнесу. У 2018-2019 роках важливою політичною ініціативою стало реформування адміністративної системи державного туризму в рамках ширшої реформи системи підтримки бізнесу Данії.

Рис. 4.1.

Данія: Організаційна схема туристичних органів

Туристична політика та програми

У грудні 2019 року уряд Данії оголосив про розробку національної стратегії сталого зростання датського туризму. Данський національний туристичний форум розробить нову національну стратегію у тісній співпраці з туристичною індустрією та відповідними зацікавленими сторонами. У рамках роботи Датський національний туристичний форум, серед інших обов'язків, зосередиться на можливостях та викликах для датської туристичної індустрії в результаті потреби в більш стійкому туристичному секторі, цифровізації та

посилення міжнародної конкуренції. Національний туристичний форум також запропонує рекомендації щодо сталого зростання датського туризму, який врівноважує екологічну, економічну та соціальну стійкість, таким чином сприяючи досягненню Цілей сталого розвитку ООН. Так само, Існуюча Національна туристична стратегія (2016 р.) була основою розвитку галузі з 2016 р. Починаючи зі спільного бачення бути привабливими туристичними напрямками та створювати різноманітні якісні враження, стратегія визначає десять пріоритетів політики:

- Індустрія туризму повинна мати надійну структуру, щоб забезпечити подальше зростання.
- Зусилля, спрямовані на розвиток туризму, мають бути ефективними, а використання державних коштів у маркетинговій діяльності має додавати цінність.
- Данію слід продавати узгоджено з наголосом на цифрових каналах.
- Сильні напрямки повинні стимулювати зростання туризму.
- Туристи повинні насолоджуватися високоякісними враженнями в Данії.
- Необхідно посилити цифровізацію данського туризму.
- Туристам повинно бути легко дістатися та пересуватися Данією.
- Туристична галузь має бути компетентною та інноваційною.
- Розвиток данського туризму має базуватися на фактах.
- Вся Данія повинна вітати туристів.

Стратегія визначає три цілі до 2025 року:

- Збільшити кількість відвідувань на третину, що еквівалентно на 17 мільйонів ліжок більше в порівнянні з 2015 роком: прогрес йде правильно: 2018 ліжко-ночів (на 0,6 мільйона випереджають ціль).
- Збільште витрати на туризм до 140 мільярдів датських крон, що еквівалентно додатковим 45 мільярдам датських крон у порівнянні з 2014 роком: прогрес іде, а витрати на туризм у 2017 році перевищили планові показники на 128 мільярдів датських крон.
- Показники задоволеності відвідувачів відповідають середньому по Північній Європі: досягнуто цілі.

У 2017 році VisitDenmark запустила першу національну стратегію даних для датського туризму. Основним елементом цієї стратегії є проект TourismTech Data Lake, який збирає дані від зацікавлених сторін у сфері туризму, розробляє нові туристичні бізнес-моделі та створює уявлення про те, що приваблює міжнародних туристів у Данії. У 2019 році спільно з приватними партнерами було запущено пілотний проект з розробки моделі прогнозування подорожей шляхом перевірки гіпотез про те, чому туристи відвідують Данію. На першому етапі гіпотези перевіряються у власному пулі даних кожного партнера. На пізнішому етапі також може бути розроблено озеро даних.

У 2019 році Рада Данії зі сприяння місцевому бізнесу запустила два нові фонди для: і) підтримки місцевих зусиль щодо розвитку сильних і привабливих напрямків, високоякісного туристичного досвіду та ефективного міжнародного маркетингу; та ii) підтримка консолідації існуючих туристичних інформаційних організацій у сильніші організації з управління дестинаціями. Маючи загальний бюджет у 50 мільйонів датських крон, організації з управління дестинаціями можуть подати заявку на фонд розвитку дестинації, тоді як державні установи, підприємства та місцеві організації можуть подати заявку на ширший міжгеографічний фонд розвитку туризму [27].

4.5. Розвиток туристичної галузі в Королівстві Швеція

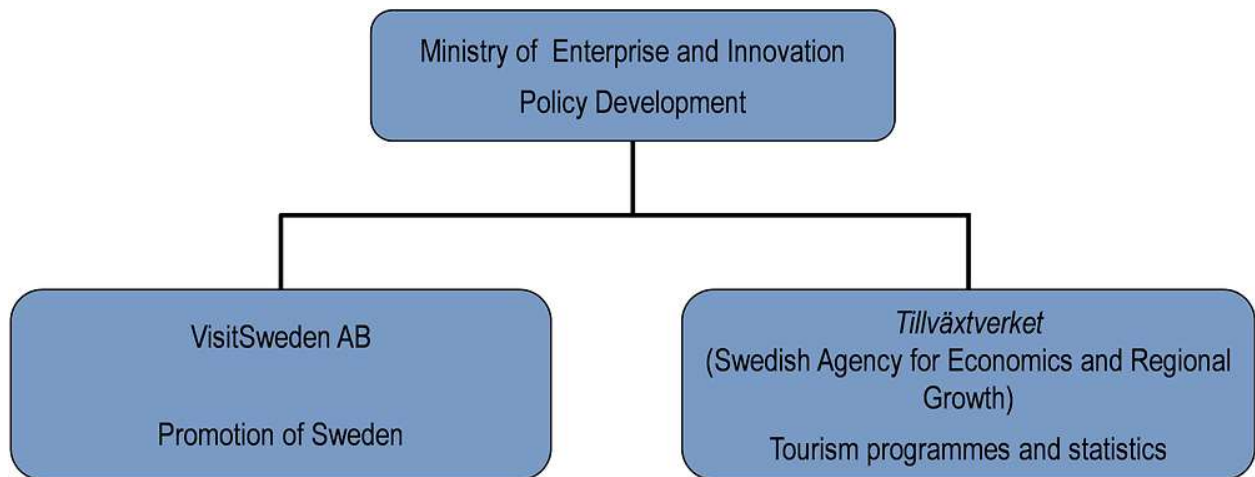
Управління та фінансування туризму

Шведське агентство економічного та регіонального зростання Tillväxtverket відповідає за розвиток туризму на національному рівні, тоді як Visit Sweden продає Швецію як туристичне місце на міжнародному ринку. Обидві організації підпорядковуються Міністерству підприємництва та інновацій. Tillväxtverket розробляє, впроваджує та підтримує засновані на знаннях ініціативи для сприяння розвитку туризму, підприємництва та конкурентоспроможності МСП. Агентство відповідає за офіційну статистику туризму, виробництво та поширення економічних знань про туризм, а також співпрацю з іншими державними установами. Tillväxtverketтакож підтримує регіони в їх роботі з розробки та реалізації планів дій для сталого регіонального розвитку, оскільки туризм є пріоритетом для багатьох. Він має регіональну структуру та роль у виплаті коштів ЄС. Visit Sweden — це державна компанія, яка рекламує Швецію як туристичне місце за кордоном. У попередні роки Visit Sweden зосереджувався на ринках, що розвиваються, таких як Індія та Китай, пропагував екологічний та екологічний туризм у сільській місцевості та працював над збільшенням тривалості перебування іноземних відвідувачів. Співпраця між національними агенціями нещодавно посилилася. Восени 2018 та навесні 2019 року було проведено дві зустрічі високого рівня між 16 національними агенціями, які цікавляться туризмом, щоб узгодити стратегічні пріоритети та можливості спільної роботи (див. вставку). Міністр підприємництва та інновацій також проводить національний туристичний форум двічі на рік, щоб визначити загальні проблеми. Форум сприяє діалогу з державними та приватними суб'єктами туристичної індустрії, включаючи профспілки та регіональних представників. Що стосується регіональних та місцевих домовленостей, Шведська асоціація місцевих органів влади та регіонів нещодавно розширила свою партнерську роботу в галузі туризму, надаючи корисну мережу для обміну знаннями та об'єднання різних інтересів. Центральне виділення для Visit Sweden становить 105 мільйонів шведських крон на рік.

Пов'язані програми, такі як маркетинг шведського дизайну та моди, також можуть внести додаткові кошти, у цьому випадку 28 мільйонів шведських крон за 3-річний період до 2019 року. Бюджет Tillväxtverket на статистику та розвиток туризму становить близько 25 мільйонів шведських крон.

Рис 4.2.

Швеція: Організаційна схема органів туризму

Туристична політика та програми

Загалом шведську політику керують Цілі сталого розвитку ООН. Однією з пов'язаних цілей нинішнього уряду є те, що до 2045 року Швеція стане першою державою без викопних копалин. Основними проблемами для шведського туризму є зв'язок і транспорт, прибутковість малих підприємств, призначення та розвиток продуктів, цифровізація, сезонність та стійкість. Транспорт є вирішальним і водночас складним через географію та розташування Швеції в поєднанні з відносно невеликим населенням і малонаселеними районами. Ці обставини також ускладнюють розвиток сільського туризму та встановлення високошвидкісного доступу до Інтернету. Сезонність завжди була проблемою, але останнім часом спостерігається позитивна тенденція зростання зимового туризму, що сприяє поширенню попиту. Сталість і те, як інтегрувати її принципи на всіх рівнях, залишається серйозною проблемою з точки зору як державного, так і приватного секторів. Ці проблеми зараз розглядаються в контексті нової національної туристичної стратегії, яка буде завершена у 2020 році. Пріоритетом політики є розробка довгострокової стратегії до 2030 року, яка сприятиме

сталому розвитку туризму та забезпечує платформу для реалізації заходів, які відповідають обома національним та глобальним викликам. Важливим внеском для стратегії стало громадське розслідування 2017 року. Він отримав багато внесоків та ідей від широкого кола інтересів, що стосуються розвитку туризму, підприємництва та зайнятості, і заохочував учасників мобілізувати свої об'єднані зусилля на користь сектору туризму та гостинності. Різноманітні інші ініціативи також будуть визначати стратегію. Програма HPU (Sustainable Product Programme) , розроблена на основі попередньої ініціативи сталого розвитку напрямків, має на меті стимулювати розвиток продуктів у семи туристичних напрямках з метою розвитку туристичних пропозицій на основі природи та/або культури. Програма спрямована на підтримку вибору, як правило, малого та мікро-туристичного бізнесу, заохочення інновацій у сталому туризмі та розробки способів їх практичної реалізації як окремими компаніями, так і в межах дестинації. Роботи, проведені Visita, організація роботодавців галузі, що представляє близько 7 000 готелів і ресторанів, також забезпечила основу для найкращої практики в управлінні стійким та інклюзивним зростанням туризму. Окрім сприяння стійкості, Уряд активно знижував нормативний тягар для туристичних компаній, яким через їх розмір часто важко зрозуміти або виконати нормативні акти, особливо з огляду на різні вимоги на різних рівнях. У деяких випадках процеси та вимоги можуть відрізнятися між 290 муніципалітетами Швеції. Відповідно до цілей уряду щодо спрощеного регулювання та його принципу Digital by Default , міжвідомчий проект під назвою Serverat взяв на себе відповідальність туристичних компаній щодо надання даних та контактів з державними органами. У рамках проекту цифрові інформаційні послуги та рекомендації розробляються на основі обставин і потреб компанії. Спрощення дозволів та подібні процедури, які компанії повинні пройти, щоб розпочати або розвивати свій бізнес, є нинішнім фокусом програми. Наразі 37 муніципалітетів повністю підключені до проекту, і ще більше працюють над інтеграцією. Веб-сайт verksamt.se надає додаткову підтримку бізнесу за допомогою інформації,

отриманої від кількох державних установ, що стосується підготовки, відкриття та розвитку успішного бізнесу.

Протягом 2019 року Tillväxtverket також має урядове доручення проводити тематичні дослідження для співпраці між обробною промисловістю та туристичним сектором. Мета – дослідити умови для зміцнення туристичного сектору та обробної промисловості. Мета – сприяти взаємодії зацікавлених сторін між підприємствами, бізнес-організаціями, туристичними організаціями та громадянським суспільством, у межах та між містами та регіонами. Метод спрямований на посилення регіональної та місцевої привабливості та розвиток привабливих туристичних напрямків.

Що стосується перспективної туристичної політики, проект « Візит у майбутнє » стане основою для розробки нової туристичної стратегії. Це спільний проект між Tillväxtverket та торговельною організацією Svensk Turism , який фокусується на інноваційному та міжгалузевому розвитку бізнесу у шведських туристичних напрямках. Проект проаналізував, як зміни в суспільстві та споживчі тенденції можуть вплинути на розвиток туризму, як це може вплинути на інші сектори та як в результаті цих змін може бути створена додана вартість для туристичного сектору. Нещодавно розпочалися два регіональні пілотні проекти, один на тему робототехніки, а другий на тему розумного проживання та харчування.

Посилене співробітництво між національними агенціями

Останніми роками у Швеції посилилася співпраця між національними агенціями. За допомогою діалогу та структурованого робочого процесу, очолюваного Шведським агентством економічного та регіонального зростання, Tillväxtverket, було розроблено загальний порядок денний та план діяльності. Узгоджені проекти включають планування туристичного транспорту, вплив і важливість авіації, аналіз навичок та методології для розвитку місць, що об'єкти всесвітньої спадщини. Співпраця включає 16 відомств, що стосуються дев'яти різних міністерств. Загальні цілі співпраці встановлюються агентствами, враховуючи поточні цілі шведської туристичної політики, а також порядок

денний на 2030 рік. Робочий процес побудований на зустрічах на високому рівні, які проводяться один-два рази на рік, на яких збираються генеральні директори агенцій, які надають повноваження до робочої групи та визначити пріоритетні види діяльності. Кожна діяльність або проект має включати щонайменше дві активні агенції, вирішувати національні проблеми та сприяти розширенню знань та довгостроковому розв'язанню конкретної проблеми. Як приклад, проект Міранда – підтримка прийняття рішень на основі мікроорганізмів для сталого туризму та планування інфраструктури був розроблений у тісній співпраці з Шведською транспортною адміністрацією, Tillväxtverket та Університетом Даларна. Це має на меті розширити знання та покращити методи та прийняття рішень щодо інфраструктури та планування руху, щоб краще задовольнити специфічні потреби туризму. Цей підхід полягає у покращенні розуміння сфери туризму на місцевому та регіональному рівнях шляхом аналізу відповідних транспортних потоків та показників, що, у свою чергу, надає кращі можливості для оцінки та планування інвестицій в національну інфраструктуру. [28]

4.6. Розвиток туристичної галузі в Фінляндській республіці

Місце туризму в економіці

Туризм визнано важливим сектором зростання та чинником, що сприяє розвитку економіки Фінляндії. У 2017 році туризм становив 2,6% ВВП Фінляндії, а туристичне споживання досягло 15 мільярдів євро. Експорт туризму стабільно зростає і становив 18% експорту послуг у 2017 році – третій за величиною експорт послуг. У 2017 році в галузях туризму було безпосередньо зайнято 123 500 осіб, що еквівалентно 5,5% від загальної зайнятості, і, за оцінками, до 2028 року ця кількість сягне 164 000. Близько 28 500 підприємств, пов'язаних з туризмом, багато з яких мають мікророзміри, зафіксували оборот 9,7 млрд євро.

Кількість міжнародних відвідувачів подвоїлася з 2000 року, і в 2017 році вони витратили у Фінляндії 4,6 мільярда євро. У 2018 році Фінляндію відвідало 5,6 мільйона туристів, що на 12,4% більше, ніж у 2017 році, а кількість ночей у

всіх засобах розміщення досягла 6,8 мільйона (+1,5%). Російська Федерація продовжує залишатися найбільшим ринком в'їзду (826 000 ночей), за нею йдуть Німеччина (628 000 ночей) і Великобританія (593 000 ночей), яка замінила Швецію на третьому місці. Ринки з високим темпом зростання включають Нідерланди (зростання на 8,4% порівняно з 2017 роком), Іспанію (зростання на 8,3%) та Сполучені Штати (зростання на 7,5%). Внутрішні туристичні поїздки досягли 38 мільйонів.

У 2018 році заклади розміщення у Фінляндії зафіксували понад 22 мільйони ночівель, що на 1,5% більше, ніж у попередньому році, з яких внутрішні туристи становили близько 15,4 мільйона, а іноземні туристи – 6,8 мільйона. У 2018 році було зафіксовано 8,7 млн внутрішніх туристів, що на 1,5% більше, ніж у 2017 році.

Управління та фінансування туризму

Міністерство економіки та зайнятості відповідає за туристичну політику. Він бере участь у розробці законодавства про туризм, підтримує міжнародні зв'язки та тісно співпрацює з іншими міністерствами. Visit Finland покликана просувати Фінляндію як туристичний напрямок, а також відповідає за сприяння в'їзному туризму та допомогу фінським туристичним компаніям у інтернаціоналізації, розробці та продажу високоякісних туристичних продуктів. Він є частиною Business Finland, головного органу, відповідального за сприяння фінансуванню інновацій, експорту, інвестицій і туризму.

Міжміністерська робоча група з питань туризму, очолювана Міністерством економіки та зайнятості, діє як орган контролю за впровадженням туристичної політики. Це сприяє ефективному обміну інформацією про туризм і підготовці питань, пов'язаних з туризмом, для осіб, які приймають рішення. Він збирається кілька разів на рік і включає міністерства транспорту та зв'язку, навколишнього середовища, сільського та лісового господарства, закордонних справ, освіти та культури, а також організації, що належать до компетенції міністерств-учасників. До них належать Business Finland, Visit Finland,

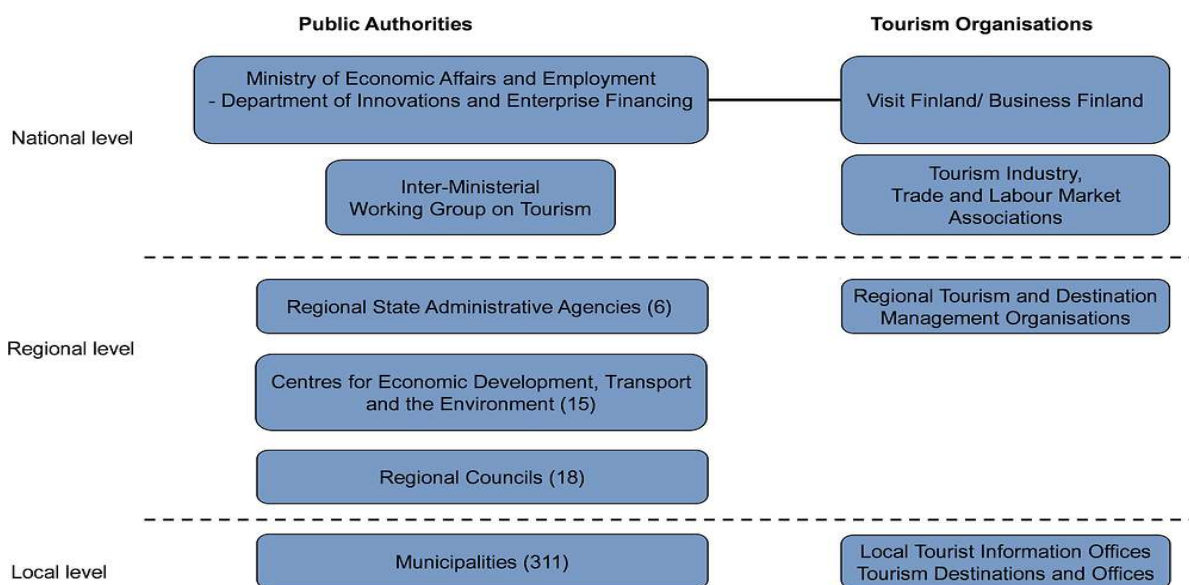
Metsähallitus , державне підприємство, яке відіграє ключову роль в управлінні фізичним середовищем Фінляндії та пов'язаному з ним туризмом на відкритому повітрі та природним туризмом, Фінське національне агентство з питань освіти, Фінське управління харчових продуктів та Фінське управління безпеки та Агентство з хімікатів.

Робоча група для обговорення питань статистики туризму збирається двічі на рік під головуванням Статистичного управління Фінляндії.

Співробітництву з приватним сектором сприяє Консультативна рада з питань туризму Business Finland, яка керує роботою Visit Finland і складається з лідерів промисловості з різних галузей туризму, а також інших туристичних організацій і представницьких органів. Співпраця приватного сектору також відбувається в рамках регулярних двосторонніх зустрічей між Міністерством та організаціями торгівлі та ринку праці.

Рис 4.3.

Фінляндія: Організаційна схема туристичних органів

На регіональному рівні Центри економічного розвитку, транспорту та навколишнього середовища (ELY Centres) надають фінансові, консультативні та навчальні послуги туристичним підприємствам у рамках своїх повноважень сприяти регіональній конкурентоспроможності, добробуту та сталому розвитку.

Регіональні ради також надають підтримку проектам розвитку туризму, загального маркетингу, консультаційних послуг, навчання та досліджень. Існує також близько 70 регіональних туристичних організацій, які мають різні цілі, завдання та структуру власності. На місцевому рівні питаннями туризму займаються муніципалітети та місцеві офіси туристичної інформації. Обсяг фінансування з державних джерел змінюється з року в рік. Visit Finland фінансується з державного бюджету, отримавши 11,9 млн євро в 2017 році. У 2018-19 роках бюджет було збільшено до 16 млн євро для реалізації програми дій «Туризм 4.0». Крім того, у 2018 році проекти, пов'язані з туризмом, отримали близько 25 мільйонів євро від Програми структурних фондів Фінляндії на 2014-20 роки та 12,3 мільйона євро від Програми розвитку сільської місцевості для материкової Фінляндії на 2014-20 роки.

Туристична політика та програми

Визнаними тенденціями, що впливають на в'їзний туризм, є сталість та її вплив на туризм і подорожі, цифровізація, нові потенційні туристичні ринки, а також підвищений міжнародний інтерес до деяких ключових переваг Фінляндії: природи, безпеки, чистоти та автентичності. Головною проблемою, з якою стикається туризм у Фінляндії, є його цінова конкурентоспроможність, до якої входять високі податки та вартість робочої сили. Інші проблеми включають сезонність, труднощі з пошуком кваліфікованих працівників, проблеми з підключенням і відносно невелику кількість туристичних компаній для підтримки зростання туризму.

Відповідно до нової Стратегії туризму на 2019-28 рр. і Плану дій на 2019-23 рр. «Досягнення більшого разом – стале зростання та оновлення фінського туризму», Фінляндія прагне подвоїти туристичний експорт і стати найбільш стійким напрямком у Північному регіоні. Стратегія визначає чотири ключові пріоритети для сприяння зростанню та оновленню в секторі: підтримка заходів, які сприяють сталому розвитку, реагування на цифрові зміни, покращення доступності та забезпечення операційного середовища, яке підтримує

конкуентоспроможність. Співпраця з відповідними зацікавленими сторонами також відіграє важливу роль. Низка останніх наскрізних політичних ініціатив узгоджується зі Стратегією. Продовольча політика Фінляндії «Продовольча їжа 2030» містить мету зміцнення гастрономічного туризму. Стратегії захисту високоцінного природного середовища та ресурсів, включаючи Стратегію для Арктичного регіону, Стратегію Балтійського моря, оновлену Національну лісову стратегію до 2025 року та нові керівні принципи морської політики, тісно узгоджені з цілями Порядку денного на період до 2030 року, закладаючи стійкість як основну компонент, і прагнути розвивати нові ринкові можливості, такі як природний туризм.

Дорожня карта цифрового туризму у Фінляндії. У 2018 році було розроблено «Дорожню карту цифровізації фінського туристичного сектору», щоб спрямувати сектор до більшої цифрової компетентності, наприклад, впровадження цифрових рішень і платформ, а також керування даними. Мета полягає в тому, щоб створити загальнонаціональну цифрову екосистему та зробити фінські туристичні продукти та послуги доступними в багатьох цифрових каналах на місцевому та глобальному рівнях. Бачення полягає в тому, щоб стати розумним, інноваційним напрямком, який забезпечує найкращу подорож клієнта. Ключовими кроками для досягнення цього є: i) Управління даними та співпраця, що забезпечує безперебійний шлях покупки та отримання інформації в режимі реального часу для мандрівників, і ii) Багатоканальне онлайн-бронювання завдяки використанню економіки платформи та API. iii) Починаючи з пілотних проектів і переходячи на загальнонаціональні способи роботи iv) Підтримуючи сталий розвиток індустрії подорожей Фінляндії за допомогою цифрових інструментів. Дорожню карту було розроблено групою галузевих і цифрових експертів і оновлюється щорічно, щоб не відставати від швидких змін у галузі. Пілотні проекти, зосереджені на цифровому клієнтському досвіді та даних, були виконані в чотирьох туристичних напрямках. Пілотні проекти забезпечили індивідуальну, економічно ефективну розробку цифрових ноу-хау та послуг, зокрема розробляючи ініціативи, які допомагають

мандрівникам знаходити та діставатися до прихованих місць, таких як Турку та архіпелаг, для обробки розрізненої інформації про пункти призначення (озеро Сайма, Куопіо Тахко, Північна Карелія), розробити ідеальну цифрову подорож клієнта (Visit Rovaniemi & Finnair), а також обмінюватися та аналізувати дані (Гельсінкі, House of Lapland, Finnair). У 2020 році основна увага зосереджена на розширенні масштабів роботи до національного рівня, покращенні туристичного маркетингу та продажів на основі даних та розгортанні національного центру даних про подорожі. Для туристів також доступні електронне навчання та цифрове навчання Visit Finland academy. Виходячи з проведеної роботи, цифрова інвентаризація туристичних активів є основним пріоритетом, який необхідно розробити в наступні роки.

Уряд Фінляндії визнає важливість туризму для розвитку економіки Фінляндії. Державну підтримку туризму було посилено шляхом виділення додаткового фінансування для Програми дій «Туризм 4.0» на період 2018-19 рр. Ця ініціатива підтримала реалізацію національної туристичної стратегії та була спрямована на продовження нещодавнього зростання завдяки інвестиціям у маркетинг, посиленню цифровізації, заходам щодо подолання сезонності та крокам для підвищення стійкості туристичного бізнесу. Остання мета підтримується програмою Sustainable Arctic Travel Destination, яку реалізує Business Finland/Visit Finland. Одним із основних заходів є створення знака Sustainable Travel Finland як для підприємств, так і для напрямків. Концепція має три цілі: бути низькопороговим інструментом сталого розвитку для туристичних напрямків і бізнесу; інструмент маркетингової комунікації для Visit Finland; а також етикетку для ідентифікації стійких туристичних підприємств і напрямків як для туристичних компаній, так і для споживачів [29].

4.7. Розвиток туристичної галузі в Ісландії

До пандемії COVID-19 туризм був основною сферою експорту в Ісландії. У 2019 році цей сектор склав 470 мільярдів ісландських крон експорту, що еквівалентно 35% від загального доходу від експорту та 67% від загального експорту послуг. Сектор також зробив безпосередній внесок у 8,1% від загального ВВП і в ньому було зайнято 28 813 осіб, що становить 15,9% робочої сили. У 2020 році внесок туризму в загальний ВВП знизився до 3,6%, а зайнятість у секторі впала до 20 426 осіб.

Міжнародні туристи були рушійною силою туристичної економіки Ісландії, на них припадало 73% загальних витрат на туризм у 2019 році. Після пандемії COVID-19 туризм зупинився: у 2020 році кількість іноземних туристів склала 486 000, що на 78% менше, ніж у попередній період. рік. Надходження від міжнародного туризму впали до 89,2 мільярда ISK. У 2021 році цей показник відновився, але кількість міжнародних туристів залишилася на 68% нижче рівня 2019 року.

Внутрішній туризм традиційно був стабільним, але значно зріс під час пандемії через прикордонні обмеження. У 2021 році кількість внутрішніх туристів зросла до 1,2 мільйона, що на 70% більше, ніж у 2019 році. Відновлення сектора було сильнішим, ніж очіувалося. У 2022 році Ісландія очікує 1,7 мільйона міжнародних прибуттів і значного зростання внеску туризму у ВВП.

Управління та фінансування туризму

Міністерство культури та бізнесу відповідає за розробку туристичної політики та координує роботу державних органів. Департамент у справах бізнесу та туризму є провідним департаментом і контролює роботу та ефективність Ісландської туристичної ради. Обов'язки Ісландської туристичної ради включають реалізацію державної туристичної політики, планування та підтримку регіонального розвитку, ліцензування та моніторинг ліцензованої діяльності, збір, обробку та представлення даних, безпеку, якість та захист

споживачів у сфері туризму, а також управління Фондом захисту туристичних місць.

Visit Iceland — це офіційна маркетингова організація, яка займається залученням відвідувачів до країни. Це частина Business Iceland, державно-приватного партнерства, яке контролюється Міністерством закордонних справ. Business Iceland було створено для просування ісландського експорту, прямих іноземних інвестицій та Ісландії як туристичного напрямку. Переглянута Рада з питань туризму частково візьме на себе роль Цільової групи з питань туризму, яка координувала виконання дій у Дорожній карті Ісландії з туризму протягом періоду 2015-20. До ради з туризму входять представники міністерств туризму, фінансів, навколишнього середовища та інфраструктури, Ісландської асоціації місцевих органів влади та Ісландської асоціації туристичної індустрії.

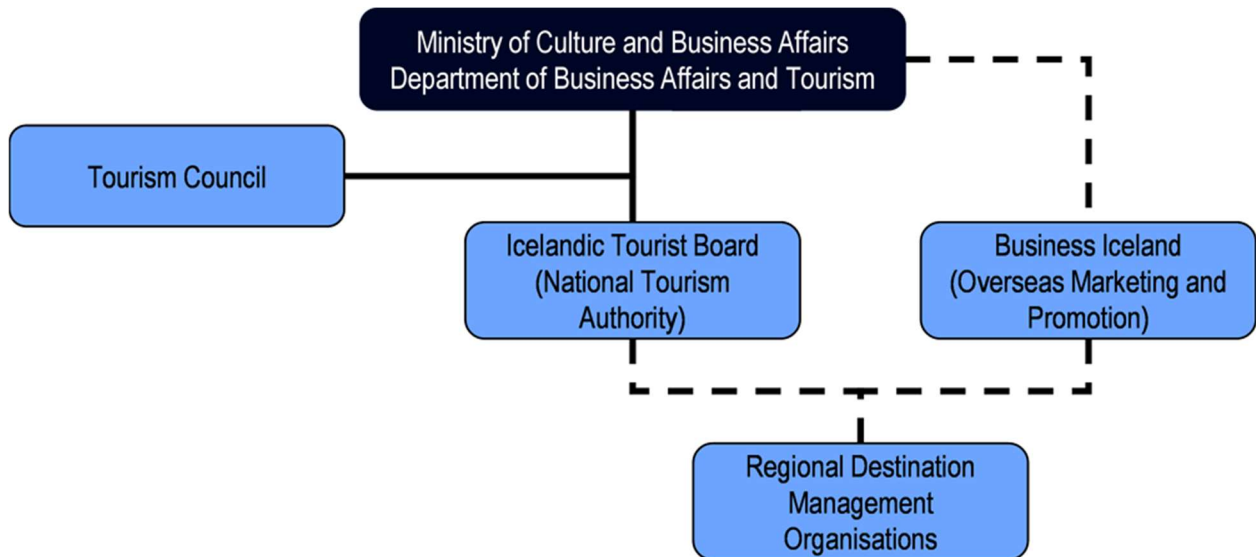
Місцеві муніципалітети відповідають за планування та управління багатьма пам'ятками для відвідувачів. За підтримки Ісландського інституту регіонального розвитку асоціації муніципалітетів створюють агентства розвитку, які здійснюють туристичні проекти. Організації з управління туристичними напрямками, створені в кожному регіоні як державно-приватні установи, відповідають за розробку та впровадження регіональних планів управління туристичними напрямками та координацію пріоритетів туризму у співпраці із зацікавленими сторонами, включаючи Business Iceland та Icelandic Tourist Board, які надають фінансову підтримку.

Загальний бюджет, виділений на туризм у 2020 році, склав 2 мільярди ісландських крон. У 2021 році їх було збільшено до 2,6 мільярдів ісландських крон, розподілених таким чином: 679,6 мільйонів ісландських крон для Ісландської ради з туризму, 823 мільйони ісландських крон для Фонду захисту туристичних місць і 1 мільярд ісландських крон для туристичних послуг, з яких 300 мільйонів ісландських крон було спрямовано на маркетинг і просування. Додаткові 750 мільйонів ісландських крон було додано до бюджету туристичних послуг на один рік. У 2020 році до бюджету туристичних послуг на один рік було

додано 3 мільярди ісландських крон на маркетинг і просування, включаючи ваучери на внутрішні подорожі та міжнародні маркетингові кампанії.

Рис 4.4.

Ісландія: Організаційна схема органів туризму

Туристична політика та програми

Рамкова програма туристичної політики на 2020-30 роки, опублікована в 2019 році, визначає майбутнє бачення туризму в Ісландії. Основна увага спрямована на сталий розвиток і є політичним документом Ісландії щодо розвитку туризму. Він наголошує на створенні цінності, інноваціях, якості життя для місцевих жителів, унікальному досвіді відвідувачів, збереженні навколишнього середовища та зменшенні вуглецевого сліду. Робота над новою орієнтованою на дії стратегією туризму на 2020-25 роки тривала до початку пандемії.

Головним політичним пріоритетом Ісландії є розробка нової стратегії, орієнтованої на дії, враховуючи нові обставини після COVID-19, щоб підтримати рамки туристичної політики до 2030 року. Іншим пріоритетом є впровадження осі балансу туризму, інструменту вимірювання вантажопідйомності середовища,

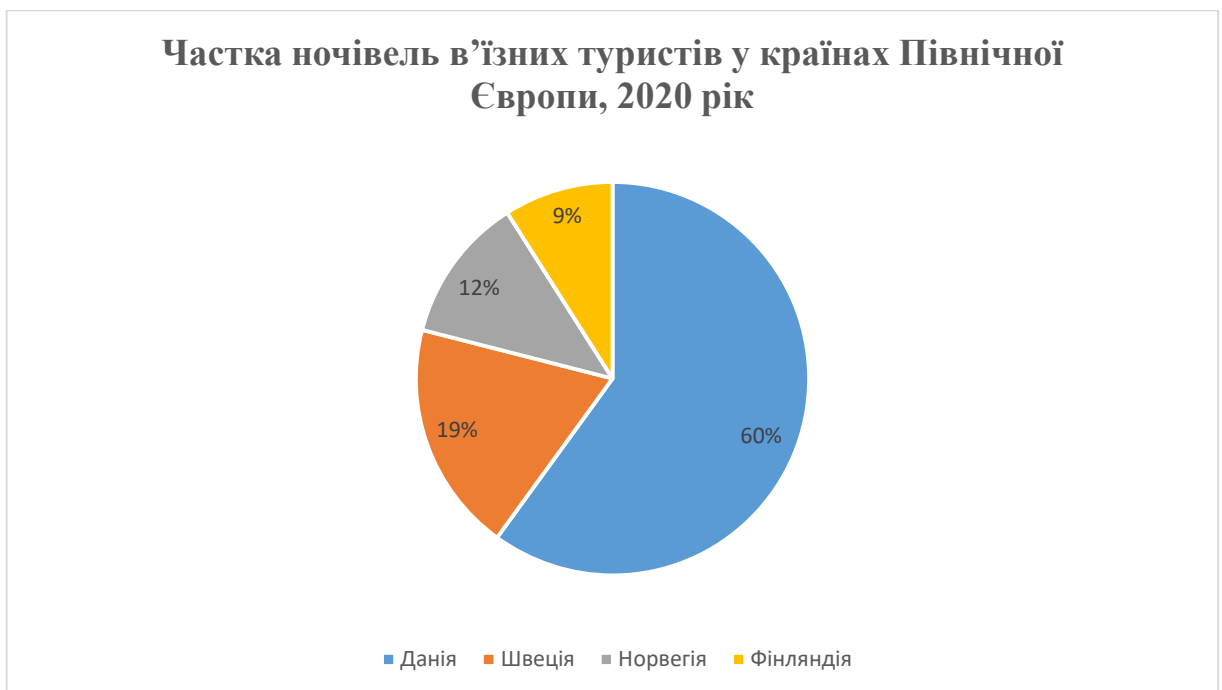
інфраструктура, суспільство та економіка. До створення нової туристичної стратегії продовжуються наступні ініціативи:

- Розробка програми *Varða/Sites of Merit*, розпочата в 2021 році. Мета програми – закласти основу для зразкового цілісного управління туристичними напрямками в популярних туристичних місцях. У червні 2022 року Національний парк Тінгвеллір став першим напрямком, який отримав знак «Місця заслуг».
- Інвестиції в інфраструктуру туристичних об'єктів через Фонд захисту туристичних об'єктів та Національний план розвитку інфраструктури.
- Формалізація організацій управління регіональними напрямками та оновлення планів управління регіональними напрямками.
- Удосконалення нормативно-правової бази туристичного сектору після Огляду законів і нормативних актів ОЕСР щодо конкуренції, опублікованого в 2020 році.
- Запровадження нового закону про використання земель державної власності для комерційних цілей, запровадження режиму концесій для туроператорів.
- Проекти цифровізації, включаючи цифровий інструментарій, що відображає цифрові потреби туристичних компаній, і цифрову пісочницю, платформу, яка сприяє співпраці між туристичними та технологічними компаніями.
- Спеціальні політичні дії щодо туризму щодо скорочення викидів вуглецю, включаючи плани щодо збільшення частки орендованих автомобілів, що працюють на альтернативних видах палива, та електрифікації гаваней.
- Оновлений план досліджень Ісландської ради з туризму, включаючи дослідження адаптивності та стійкості індустрії туризму та розробку моделей макроекономіки та прогнозування туризму.
- Продовження маркетингової підтримки у 2022 році, включаючи 550 мільйонів ісландських крон, доданих до міжнародної маркетингової кампанії для Ісландії як пункту призначення, і маркетингової підтримки для аеропортів Егільсстадір і Акурейрі в Східній і Північній Ісландії, щоб заохотити туристичне поширення по Ісландії [40].

4.8. Статистичні дані туристичної галузі країн Північної Європи

«У національному масштабі туризм приносить муніципалітетам 4,4 мільярди норвезьких крон податкових надходжень. Це більше, ніж у переробній та рибній промисловості», - говорить Крістін Крон Деволд, керуючий директор організації підприємств NHO Reiseliv. Туризм також є великим джерелом доходу Данії. За даними Visit Denmark, туристи в Данії витрачають приблизно 128 мільярдів данських крон, що становить 2,4 відсотка від ВВП Данії. І цей сектор є великим постачальником робочих місць, де 161 000 людей працюють повний робочий день. На кожен витрачений мільйон крон створюється 1,26 робочих місць. Щоб не нюхали. І кожна крона, яку турист витрачає у Данії, має додану вартість у 35 ері. Ефект доміно може принести користь сектору нерухомості. Податок на додану вартість (ПДВ) на товари та послуги та стягуваний податок мають важливе значення для данської скарбниці.

Діаграма 4.2.

Як бачимо, у 2020 році на Данію припало шість із десяти ночівель, зроблених іноземними туристами в країнах Північної Європи, а Швеція посідає друге місце з часткою 19 відсотків. Загалом у 2020 році Данія нарахувала понад

16 мільйонів ночівель іноземних відвідувачів. Більшість відвідувачів Данії приїжджають із Німеччини, Норвегії та Швеції [35].

У 2019 році Фінляндія прийняла загалом 6,9 мільйона туристів, що на 3% більше, ніж у попередньому році. На частку туризму припадає близько 2,9% ВВП Фінляндії, приносячи близько 5,3 млрд євро доходу в 2019 році. У 2019 році в індустрії туризму Фінляндії було зайнято приблизно 140 000 осіб, що становить приблизно 5,7% від загальної кількості зайнятих у країні [36].

Кількість відвідувачів: до пандемії COVID-19 кількість відвідувачів Ісландії постійно зростала. У 2019 році країна прийняла понад 2,3 млн туристів. Дохід від туризму: у 2019 році галузь створила приблизно 9% ВВП країни [39].

За даними Tillväxtverket (Шведське агентство економічного та регіонального зростання), у 2018 році туристи принесли неймовірні 337 мільярдів шведських крон. Неймовірні 172 000 чоловік зайняті у туристичній індустрії Швеції. Протягом 2018 року в галузі було створено 3000 нових робочих місць, більшість із яких припадає на готельно-ресторанний сектор. Іноземні гості роблять великий внесок у рахунок ПДВ Швеції, загалом 19,8 млрд шведських крон. Частка туризму у ВВП останніми роками залишалася незмінною лише на рівні від 2,6 до 2,8 відсотка. Норвежці люблять своїх найближчих сусідів і становлять найбільшу групу відвідувачів Швеції, за ними йдуть німці та данці. Але багато американців також відвідують країну [24].

ВИСНОВКИ

Туризм – це явище, що має взаємозв'язки з економікою та ресурсами регіону певної території, є невід'ємною складовою економік багатьох держав світу та характеризується як подорож з метою відпочинку.

Існують різні види туризму, в залежності від мети подорожі. Наприклад екскурсійний, діловий, спортивний, релігійний. А в залежності від територіальної ознаки можна виділити внутрішній та міжнародний туризм.

Туристично-рекреаційний потенціал, в свою чергу, дає повне бачення і розуміння того, які переваги та недоліки має певна територія, чи цілий регіон і визначає можливості для розвитку туризму в тій, чи іншій зоні.

В роботі був розглянутий туризм країн Північної Європи, зокрема Данії, Швеції, Норвегії, Фінляндії й Ісландії та рівень попиту на туристичні пропозиції в дані країни. Завдяки значній кількості рекреаційних ресурсів, що розташовані по всі території досліджуваних країн, до яких можна віднести не тільки природні, а й цікаву історичну та культурну спадщину, країни заслуговують на значну увагу з боку туристів.

Важливими туристичними центрами і магнітами є столиці держав, що відомі своєю історичною спадщиною та архітектурою: Копенгаген – столиця Данії, є найбільшим містом Скандинавського пів-острова та входить до п'ятірки найбільш відвідуваних столиць європейських держав. Стокгольм – столиця Швеції, найбільш відвідуване місто країни, яке до слова, розташоване на 14 островах. Осло – столиця Норвегії, що вміло поєднує в собі особливості історичного минулого та сучасного мегаполісу. Гельсінкі – столиця Фінляндії, з унікальною архітектурою, дизайном та культурою. Рейк'явік – столиця Ісландії, яка просякнута природними атракціями, історією та архітектурою північних країн.

Також було охарактеризовано діяльність туристичних операторів України: «Послугами українських туроператорів і турагентів у 2019 році скористалися 6,1 млн осіб, загальний дохід туристичних компаній (юридичних осіб) і турагентів (фізосіб-підприємців) становив 32,6 млрд грн (без ПДВ), свідчать дані Державної

служби статистики (Держстат). Як повідомляє відомство, в Україні в 2019 році було зареєстровано 1,867 тис. юросіб-суб'єктів туристичної діяльності та 2,797 фізосіб-підприємців-турагентів. Загальний дохід туроператорів становив 31,9 млрд грн, фізосіб-турагентів - 751,4 млн грн. Туроператори реалізували 2,93 млн путівок загальною вартістю 60 млрд грн». Крім цього, на прикладі туристичних операторів «Феєрія Мандрів», «Adriatic-Travel» та «Accordtour» були проаналізовані туристичні пропозиції в Північну Європу, що дало розуміння які саме види туризму розвинуті в розглянутих країнах та які турпропозиції цікаві українському туристу, що прагне відвідати північні країни.

Було виділено позитивний досвід країн Північної Європи в галузі туризму для України. Зразковим в питаннях розвитку туризму для України може послугувати приклад сприяння з боку держави: це в першу чергу довгострокові програми та стратегії розвитку (2025, та навіть 2030 рр.), реалізація яких відбувається разом з співробітництвом між національними агенціями. Крім цього ринок туризму розвивається завдяки конкуренції та урядовим дорученням щодо проведення тематичних досліджень для співпраці між галузями економіки та туристичним сектором, що є поглядом у перспективу. Завдяки державним органам та приватним структурам, бізнесу різних ланок та загальній зацікавленості в туристичній сфері, туризм щороку приносить мільярдні прибутки країнам Північної Європи.

Список використаних джерел

1. Менеджмент туризму - Кіптенко В. К. - 3.2.4. Види і форми туризму : <https://ukrtextbook.com/menedzhment-turizmu-kiptenko-v-k/menedzhment-turizmu-kiptenko-v-k-3-2-4-vidi-i-formi-turizmu.html>
2. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: https://tourlib.net/books_ukr/kyfjak_3.htm
3. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону. Монографія. За загальною редакцією проф. В. Г. Герасименка: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream>
4. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ. Огієнко А.В.: http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/1_75_1_2020_ukr/7.pdf
5. Перше екскурсійне бюро – Данія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.primetour.ua/uk/tours/abroad/Daniya.html>
6. Туристичне країнознавство. Європа - Данія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pidru4niki.com/12281128/turizm/daniya>
7. Мандри-Клуб - Копенгаген [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mandry.club/mista/kopengagen/>
8. Мандри-Клуб - Швеція [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mandry.club/krainy/shveciya/>
9. Туризм у Швеції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/svecia777sweden/home/turizm-u-sveciie>
10. Головні туристичні райони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidru4niki.com/10130119/turizm/golovni_turistichni_rayoni_shvetsiya
11. Найпопулярніші туристичні країни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/najpopular/home/turizm-v-sveciie>
12. Туризм Норвегії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/kazkovanorvegia/home/turizm-norvegiie>
13. Туристичне країнознавство. Європа – Норвегія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pidru4niki.com/10810806/turizm/norvegiya>

14. Мандри-Клуб – Норвегія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mandry.club/krainy/norvegiya/>
15. Туроператорська та турагентська діяльність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tourlib.net/books_ukr/pucentejlo52.htm
16. Interfax-Україна – Інформаційне агенство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/675392.html>
17. Turprofi – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://turprofi.com.ua/novosti/3531-top-25-turoperatorov-2020-goda>
18. Особливості розвитку туризму в країнах Північної Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/153586346.pdf>
19. Феєрія Мандрів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://feerie.com.ua/ua/>
20. Adriatic-Travel [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.adriatic-travel.com.ua/>
21. Accordtour [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.accordtour.com/>
22. Міжнародний туризм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldtourism.org>
23. ANALYSIS OF EUROPEAN EXPERIENCE GREEN TOURISM [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/7_2_2016ua/9.pdf
24. Scandinavian Traveler [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://scandinaviantraveler.com/en/aviation/tourism-is-an-important-industry-in-scandinavia>
25. Government.no [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.regjeringen.no/en/topics/business-and-industry/travel-industry/experiencing-norway--a-unique-adventure/id2578740/>
26. Statista [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.statista.com/topics/6654/tourism-in-denmark/#dossierKeyfigures>

27. OECD iLibrary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/8e2e8e9e-en/index.html?itemId=/content/component/8e2e8e9e-en>
28. OECD iLibrary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/208e32ba-en/index.html?itemId=/content/component/208e32ba-en#section-d1e93701>
29. OECD iLibrary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/cb702fad-en/index.html?itemId=/content/component/cb702fad-en#:~:text=Tourism%20is%20recognised%20as%20an,the%20third%20largest%20service%20export.>
30. Eagle Travel [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.alltours.net.ua/tour/8-marta-v-kruize-tallinn-stokholm-aviaperelet-vkljuchen.html>
31. Nordic travel [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nordictravel.ua/ua/turi/korporativnie-turi/korporativnie-turi-v-norvegiju/corporate-trip-oslo-bergen-oslo>
32. Клуб Мандрівників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://travellers-club.lviv.ua/tours/northern/01.htm>
33. Вояж Делюкс Клуб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://voyage-club.com/tours/ekskursionnyie-aviaturyi/aviaturyi-v-skandinaviyu>
34. Avia liga [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://avialiga.ua/countries/denmark>
35. Statista [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.statista.com/statistics/921474/share-of-overnight-stays-of-foreign-tourists-in-the-nordics/#statisticContainer>
36. Tourism teacher [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tourismteacher.com/tourism-in-finland/>

37. Nordic travel [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://nordictravel.ua/>
38. Silpo voyage [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.silpovoyage.ua/uk/islandiya/info>
39. Tourism teacher [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://tourismteacher.com/tourism-in-iceland/>
40. OECD iLibrary [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/12f10c2a-en/index.html?itemId=/content/component/12f10c2a-en>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

ПРИКЛАДИ ТУРІВ ТО «ФЕЄРІЯ МАНДРІВ», «ADRIATIC-TRAVEL» ТА
«ACCORDTOUR»

«Adriatic-Travel»

Назва туру	Тип туру	Програма туру	Ціна
«Бути, чи не бути? Данія»	Автобусний	<p>День 1-й: 08:00- збір групи на з/д вокзалі м. Львів. 08:30 - виїзд в тур;</p> <p>День 2-й: Переїзд в Потсдам. Екскурсія по м. Потсдам;</p> <p>День 3-й: Переїзд в Гамбург. Екскурсія по м. Гамбург.</p> <p>День 4-й: Переїзд в Орхус. Екскурсія в музей сучасного мистецтва.</p> <p>День 5-й: місто Оденсе «Святилище Одіна». Трансфер в Леголенд (20 € + вхідний квиток);</p> <p>День 6-й: Копенгаген (у вартості туру), (вільний час – автобусна екскурсія по Копенгагену), «Королівські замки Данії» (35 € + вхід. Квиток);</p> <p>День 7-й: «Вітаю, мила Швеція!» 60 (€). Мальме та Хенсінгборг;</p> <p>День 8-й: Переїзд в Ганновер. Старовинний Целле (509 гривень +</p>	11357 грн за 9 днів.

		<p>гром. транспорт). Нічний переїзд у Львів;</p> <p>День 9-й: Прибуття у Львів в другій половині дня.</p>	
<p>«ЗЕМЛЯ ФІОРДІВ, ЛЬОДОВИКІ В... НОРВЕГІЯ...»</p>	Автобусний	<p>День 1-й: 08:00 - збір групи на з/д вокзалі м. Львова. 08:30 - виїзд групи до Польщі. Переїзд Варшава-Гданськ;</p> <p>День 2-й: Оглядова екскурсія по Гданську (509 гривень / 339 гривень), Екскурсія Мальборк - середньовічний замок в Гданську», посадка на паром;</p> <p>День 3-й: Копенгаген. «Екскурсія по каналах Копенгагена» (16€). «Екскурсія в королівський палац Розенборг» (20€ + вх. квиток). Посадка на паром. Переїзд на територію Швеції;</p> <p>День 4-й: Норвегія. Автобусна екскурсія по Осло + парк Густава (20€ / 15€). Поселення в готель на території Норвегії;</p> <p>День 5-й: Переїзд в місто Флом (Розташований він у центрі Аурландс-фьорда);</p> <p>День 6-й: Переїзд в містечко Гетеборг. «Автобусна оглядова екскурсія по місту Гетеборг» (18€ / 10€);</p> <p>День 7-й: Виїзд в Україну. Повернення до Львова.</p>	<p>12035 грн за 7 днів.</p>

«Accordtour»

Назва туру	Тип туру	Програма туру	Ціна
«Фіорди Півночі!!!»	Автобусний	<p>День 1: Львів – Варшава. Екскурсія «Таємниці загадкової Варшави»;</p> <p>День 2: Гданськ – Мальборк – Сопот: Гданськ - золоті Ворота Речі Посполитої, замок Мальброк, курорт Сопот;</p> <p>День 3: Копенгаген – Кронборг: «Копенгаген - місто королівських чудес» , «Таємниці і легенди Королівських Замків» ;</p> <p>День 4: Осло: Осло-фіорд і музей Кон-Тікі;</p> <p>День 5: Флом – Сталхейм – Согне-фіорд: круїз на кораблику, ущелина Сталхейм;</p> <p>День 6: Гетеборг : Музей Концерну «Вольво»;</p> <p>День 7: Львів: час прибуття до Львова після опівночі.</p>	10429 грн за 7 днів.
Скандинавський бум: Стокгольм, Осло, Копенгаген! або 3 столиці Скандинавії!	Автобусний	<p>День 1: Львів – Гданськ;</p> <p>День 2: Гданськ - Мальборк - Сопот: «Золоті Ворота Речі Посполитої – Гданськ», замок Мальброк, курорт Сопот ;</p> <p>День 3: Стокгольм: «Місто на воді - Стокгольм», «Королівський Стокгольм»;</p>	15102 грн за 7 днів.

		<p>День 4: Осло. «Столиця землі Вікінгів - Осло»;</p> <p>День 5: Гетеборг - замок Фредеріксборг - Кронборг - Мальме;</p> <p>День 6: Копенгаген. «Королівський Копенгаген - замок Розенборг»;</p> <p>День 7: Прибуття до Львова.</p>	
--	--	---	--

«Феєрія Мандрів»

Назва туру	Тип туру	Програма туру	Ціна
Скандинавська казка: Данія - Норвегія - Швеція	Авіатур	<p>День 1: Виліт з Києва. Прибуття в Копенгаген.</p> <p>День 2: Копенгаген.</p> <p>День 3: Копенгаген-Хельсінгборг.</p> <p>День 4: Осло</p> <p>День 5: Осло - плато Хардангервідда - водоспад Ворінгфоссен - Ойстессе - водоспад Стендалфоссен - Берген.</p> <p>День 6: Берген - Нерей-фіорд - Согне-фіорд - Фоднес - Манхіллер.</p> <p>День 7: Лейкангер - Відпочинок на березі фіорду.</p> <p>День 8: Лейкангер - Лейкангер - льодовик Бойебрін - Бріксдальський льодовик - Ольден.</p> <p>День 9: Ольден - Гейрангер-фіорд - "Летюча скеля" - Ліллегаммер - Осло.</p> <p>День 10: Еребру - Уппсала - Стокгольм.</p> <p>День 11: Стокгольм.</p> <p>День 12: Стокгольм - Київ. Виліт до Києва .</p>	<p>33 846 грн / 999 € за 12 днів.</p>

<p>Ф'южн-тур: Таллінн – Гельсінкі – Стокгольм – Рига – Юрмала</p>	<p>Авіатури, Круїзи</p>	<p>День 1: Виліт з Києва рейсами airBaltic через Ригу в Таллінн. пішохідна екскурсія по Таллінну. День 2: Таллінн - Гельсінкі - пором у Стокгольм. (Екскурсія по Гельсінкі). День 3: Стокгольм – пором у Ригу (Автобусна і пішохідна екскурсія по Стокгольму). День 4: Рига (пішохідна екскурсія по Старому місту Риги). День 5: Рига – Юрмала – Київ Виліт до Києва рейсом air Baltic BT404.</p>	<p>21 988 грн / 649 € за 5 днів.</p>
---	-----------------------------	---	--

**Пропозиції авіа-турів ТО «Avia liga», «Nordic travel», «Вояж Делюкс Клуб»,
«Клуб Мандрівників», «Eagle Travel»**

Назва ТО	Назва туру	Тип туру	Програма туру	Ціна
Avia liga	У Леголенд	Авіа	<p>День 1: авіапереліт Київ-Копенгаген; Далі – трансфер в місто Біллунд, в готель LEGOLAND Castle Hotel;</p> <p>День 2: Сніданок у готелі. Відвідування парку, вільний час.</p> <p>День 3: Сніданок у готелі. Відвідування парку, атракціонів; розваги;</p> <p>День 4: Сніданок в готелі, трансфер в аеропорт. Виліт в Київ.</p>	3100 €
Nordic travel	Корпоративний тур Осло - Берген - Осло	Авіа	<p>День 1: переліт Київ-Осло; трансфер в готель, заселення; Екскурсія по місту Осло (+ парк Вігеланда);</p> <p>День 2: Сніданок, виселення з готелю, екскурсія «Ставкірка в Хеддалі», Водоспад Лотефоссен, Похід на льодовик Фолгефонна;</p>	1100 €

			<p>День 3: Сніданок, виселення, Морська риболовля з гідом у Бергені, екскурсія Бергеном;</p> <p>День 4: Сніданок, виселення, трансфер, Круїз Гудванген – Флом;</p> <p>День 5: Сніданок, виселення, трансфер в аеропорт, виліт з Осло.</p>	
Вояж Делюкс Клуб	Легенди Скандинавських столиць	Авіа	<p>День 1: переліт Київ – Стокгольм, трансфер в готель, розміщення;</p> <p>День 2: Автобусно-пішохідна оглядова екскурсія Стокгольмом;</p> <p>День 3: Сніданок, виселення з готелю, переїзд в Копенгаген, розміщення, парк розваг Тіволі;</p> <p>День 4: Оглядова автобусна екскурсія Копенгагеном, відвідування королівської резиденції Амалієнборг;</p> <p>День 5: Виселення із готелю. Вільний час. Трансфер у порт,</p>	978 €

			<p>переправа на поромі до Осло. Нічліг на поромі;</p> <p>День 6: прибуття до Осло. Оглядова автобусна екскурсія Осло: Домський собор, Королівський палац, Ратуша;</p> <p>День 7: виселення з готелю, трансфер в аеропорт, виліт з Осло;</p>	
Клуб Мандрівників	Північний Форсаж	Авіа	<p>День 1: виліт з Києва в Ригу, розміщення в готелі;</p> <p>День 2: пішохідна оглядова екскурсія по місту Рига;</p> <p>День 3: переїзд в Юрмалу, заселення в готель, екскурсія «Перлина Балтії»;</p> <p>День 4: Сніданок, виселення, круїз на Согнефіорд;</p> <p>День 5: прибуття в Стокгольм, заселення в готель, вільний час, прогулянка центром міста;</p> <p>День 6: Виселення з готелю, переїзд у Вільнюс, заселення, виїзна екскурсія в Тракай;</p>	від 249 €

			День 7: виселення, трансфер в аеропорт, переліт;	
Eagle Travel	8 квітня в круїзі Таллінн – Стокгольм	Авіа, круїз	День 1: виліт з Києва в Таллінн, трансфер в готель, розміщення; День 2: Сніданок. Пішохідна екскурсія стародавньою столицею Естонії Таллінну, трансфер в порт, 8:00: відправлення порому Tallink "Baltic Queen"; День 3: сніданок на борту, прибуття в Стокгольм, оглядова пішохідна екскурсія по місту; екскурсія до музею «Корабель Васа»; 16:00 посадка на пором, ночівля; День 4: Сніданок на борту, прибуття в Таллінн, трансфер в аеропорт, виліт до Києва.	від 268 €